

ΤΑΣΟΣ ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΓΛΟΥ

ΠΑΝΤΟΣ ΚΑΙΡΟΥ

-ΠΟΙΗΣΗ-

ΣΕΡΡΕΣ

2019



Η ποίηση περνάει στις μέρες μας της τρίκας το γεφύρι. Πολλοί υποστηρίζουν ότι ο δαυλός της βγάζει πιότερο καπνούς παρά φλόγα και φως. Πως ακούνε κίολας τον ρόγχο του θανάτου της. Με το επιχείρημα ότι δεν υπάρχει πια μεγάλη ποίηση και το κοινό της γύρισε την πλάτη.

Είναι αλήθεια ότι, κοντά στη μη ικανοποιητική παιδεία του κοινού, η σημερινή ποίηση, πέρα από τις φωτεινές εξαιρέσεις, ακολουθεί δύο λανθασμένους, αν και αντίθετους δρόμους: Την υπεραπλούστευση και την υπερειδίκευση. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν όσοι προσπαθώντας να βρουν νέους τρόπους έκφρασης απογυμνώνουν την ποίηση από κάθε στοιχείο που πιστεύουν ότι της είναι περιττό. Ο λόγος χάνει έτσι μέρος από τη γοητεία και τη μαγεία του.

Οι ποιητές της δεύτερης κατηγορίας απευθύνονται σ' ένα κλειστό κύκλο μυημένων κι έχουν κομμένες τις γέφυρες με το λαό. Είναι μια ποίηση εργαστηρίου.

Υπάρχουν και καλοί ποιητές, να μην τους αγνοήσουμε. Αυτούς που πιστεύουν ότι η ποίηση είναι τραγούδι της ζωής, η αστραπή που διαπερνάει το σκότος, η αρμονία και ο ρυθμός. Αυτούς που αποφεύγουν τους ψυχο-φροϋδικούς κλαψουρισμούς και τους θολούς συμβολισμούς, που απευθύνονται όχι μονάχα στο συναίσθημα, αλλά και στη νόηση.

Οι αληθινοί ποιητές είναι ιερείς του λόγου, η λαϊκή συνείδηση, οι μεγάλοι πυρφόροι, αυτοί που αφουγκράζονται τον καλπασμό των αιώνων.

Η αληθινή ποίηση είναι ανίκητη απ' το θάνατο.

Τ.Σ



Ο Τάσος Σταμπούλογλου, ποιητής και δοκιμιογράφος, γεννήθηκε στο χωριό Άνω Βροντού και ζει στα Σέρρας.

Μικρασιατικής καταγωγής.

Ολιγογράφος. Έχει εκδώσει τέσσερα ποιητικά βιβλία και έναν τόμο με 99 δοκίμια για την τέχνη.

Δημοσίευσε άρθρα και κριτική βιβλίου σε εφημερίδες και φιλολογικά έντυπα. Χαρακτηριστικό του γνώρισμα ο κατανοητός λόγος και η αισιόδοξη στάση του απέναντι στη ζωή.

Τυπώνονται κάθε χρόνο πάμπολλα ποιητικά βιβλία. Πόσα από αυτά είναι αξιόλογα; Γιατί υπάρχει διαφορά ανάμεσα στον ποιητή και στον στιχουργό. Όπως ανάμεσα στον ηθοποιό και το θεατρίνο.

Ο στιχουργός κι ο θεατρίνος έχουν ροπή στο πρόσκαιρο, το επιφανειακό, το εύκολο. Δεν καίει τα σπλάχνα τους καμιά πυρκαγιά, δε διαπερνά το κορμί τους κανένα ρίγος.

Όσοι νέοι έχετε έφεση στο γράψιμο κι αγαπάτε την ποίηση, μη βιάζεστε. Να καταλαγιάσουν οι χείμαρροι της νιότης, να γεμίσει εμπειρίες και γνώση η ψυχή σας και να βγείτε καταμεσήμερο να μετρήσετε τον ίσκιο σας.

Τ.Σ.





**ΤΑΣΟΣ ΣΤΑΜΠΟΥΛΟΓΛΟΥ**

**ΠΑΝΤΟΣ ΚΑΙΡΟΥ**

-ΠΟΙΗΣΗ-

**ΣΕΡΡΕΣ**

**2019**



## Του ίδιου:

«ΣΕ ΜΙΑ ΣΤΑΛΑ ΒΡΟΧΗΣ» ποίηση (εξαντλημένο)

«ΠΡΟΣΚΛΗΤΗΡΙΟ» ποίηση (εξαντλημένο)

«ΤΟ ΣΤΕΡΝΟ ΚΑΤΑΦΥΓΙΟ» ποίηση 2005

«ΔΟΚΙΜΙΑ» 99 μικρά κείμενα για την τέχνη 2011

«ΠΑΝΤΟΣ ΚΑΙΡΟΥ» ποίηση 2019.

Τάσος Σταμπούλογλου

Γ. Ζλάτκου 3 Σέρρες

T.K. 62122

Τηλ.:23210 24575

Κιν: 6977 249506

ISBN:

Είναι απολύτως ΕΛΕΥΘΕΡΗ η αναδημοσίευση, αναμετάδοση, απαγγελία κ.λ.π. των ποιημάτων μου, αρκεί να αναγράφεται η πηγή.

ΔΕΝ ΙΣΧΥΕΙ ο αγγλικός όρος COPYRIGHT.

**Στη Σοφία τη γυναίκα μου  
για όλα**



*Αν λες πως είσαι ποιητής άναβε φάρους ελπίδας  
καθώς ταξιδεύεις μέσα στη δυστυχία του κόσμου.*



***Όχι μονάχα οι άλλοι στους αγώνες, στους οστρακισμούς,  
εσύ ποιο τίμημα κατέβαλλες για να γυρίσει ο κόσμος;***



*Αν δεν σου αρέσει αυτός ο κόσμος μέσα στον οποίο ζούμε,  
τι περιμένεις, έλα να παλέψουμε για την αλλαγή.*





**Ελάτε , όλοι μαζί να ξαναχτίσουμε την Ελλάδα  
τόρα που η καταιγίδα έχει πια ξοδέψει την ορμή της.**



*Φυλάξου, πίσω απ' τα μεγάλα λόγια κρύβεται το ψέμα,  
πίσω απ' το κόκκινο βελούδο το μαχαίρι του προδότη.*



1

Η συμφορά δεν ήρθε ξαφνικά, μας είχε προϊδεάσει,  
όπως το βουητό που προμηνάει τον ερχομό της θύελλας.

2

Ελπίζαμε, ήταν εποχή των μεγάλων προσδοκιών·  
λάθος μας, ήταν κι εποχή των μεγάλων ψευδαισθήσεων.

3

Ναι, πρέπει να κάνουμε την υπέρβαση, βλέπεις η ζωή  
μας έστειλε ταξίδι σε αχαρτογράφητους ωκεανούς.

4

Πώς θ' αντέξουμε τόσες καταιγίδες, πίκρες κι απογοητεύσεις!  
στο στήθος μας θα πρέπει να χτυπάει καρδιά "παντός καιρού".

5

Το παράθυρο της φυλακής του ήτανε πολύ μικρό,  
μα κάθε πρωί τον ξυπνούσε ένας ήλιος πελώριος.

6

Τι 'ναι καλό για μας, Δραχμή, Ευρώ, Δολάριο ή Ρούβλι;  
Δεν είναι μυστικό, εδώ κυκλοφορεί κρυφά ο Δαρεικός.<sup>1\*</sup>

---

<sup>1\*</sup> Δαρεικός. Αρχαίο περσικό νόμισμα. Μ' αυτό δωροδοκούσαν τους Μηδίζοντες.

7

Λίγοι απομείναμε κρατώντας το λυχνάρι της ελπίδας·  
οι πιότεροι περάσανε αντίπερα, στη σκοτεινή πλευρά.

8

Ένα πουλί στον κήπο τριγυρνά μαζί με το φεγγάρι·  
τύχη αγαθή, ακόμα υπάρχουνε φεγγάρια και πουλιά.

9

Μια ολόκληρη ζωή, μοίραζε απ' το βιος του και στους άλλους·  
όταν η φτώχεια του χτύπησε την πόρτα, δε φάνηκε κανείς.

10

Ήταν να τους εκτελέσουν την επομένη, μα ήταν Κυριακή,  
από θρησκευτική ευλάβεια αναβλήθηκε για τη Δευτέρα.

11

Τυχερός στάθηκε ο Θουκυδίδης με την εξορία του·  
δε θα μπορούσε στην Αθήνα να πει τόσες αλήθειες.

12

Χρόνια και χρόνια, επιβάτες στο καράβι του Οδυσσέα·  
κάθε υποψία καπνού, φουσκώνει τα πανιά της ελπίδας.

13

Το παιδί είχε πεθάνει, το φτωχικό του ποδήλατο  
σκουριάζει δεμένο στο δέντρο της αυλής, λησμονημένο.

14

Μια νύχτα ήρθανε στον ύπνο μου δέκα οπλισμένοι αντάρτες,  
«θα λευτερώσουμε τη λευτεριά», είπαν, κι έφυγα μαζί τους.

15

Φυλάμε τα σύνορα μέσα σε υγρά πολυβολεία,  
μα οι πιο πολλοί το ξέρουμε, ο εχθρός δεν είναι απέναντι.

16

Αργήσαμε για το ταξίδι, αφρούς σηκώνει η θάλασσα  
κι ένας οργισμένος άνεμος βρυχάται σαν καταρράχτης.

17

Δυο μαύρα σύννεφα στον ουρανό, κίνησε για τον πόλεμο·  
δεν τον ξανάδε η μάνα του, δυο μαύρα σύννεφα στον ουρανό.

18

Μπαίνουν στις εκκλησιές οι μάνες μας για να επουλώσουν τις πληγές,  
όπως μπαίνουν στα καρνάγια τα γέρικα πλοία για επισκευές.



19

Χτυπάμε τα ρόπτρα στις παλιές αυλόπορτες, δεν ανοίγει κανείς·  
τα προγονικά μας σπίτια ρήμαξαν, σα φωλιές που 'χουν αδειάσει.

20

Στο νου μας πρέπει πάντοτε να έχουμε έναν Μιλτιάδη,  
οι βάρβαροι Πέρσες κάποτε μπορεί να μας ξανάρθουν.

21

Ακόμη ασπρίζουν στις βουνοπλαγιές τ' άθαφτα κόκκαλά τους·  
ποιος τους θυμάται αν πέσανε «τοις κείνων ρήμασι πειθόμενοι;»

22

Όταν μαθεύτηκε, επιτέλους, πως ο πόλεμος τελείωσε,  
ήθελε να δώσει ένα φιλί στο μάγουλο του φεγγαριού.

23

Πόσα ταξίδια ακόμα ονειρευόμαστε, πόσους προορισμούς·  
μάταια περνούν τα τραίνα, σφυρίζοντας μέσα στη νύχτα.

24

Στα παιδικά μου μάτια το μικρό χωριό μου ήταν το σύμπαν·  
τώρα ξέρω, γειτονιά μας είναι ο Σείριος κι η Ανδρομέδα.

25

Οι νέοι που εκτελέστηκαν για ιδανικά κι οράματα,  
θέλουν να έρθουν στη ζωή, για να τουφεκιστούν και πάλι.

26

Ναι, τιμή και δόξα στον Λεωνίδα και τους Σπαρτιάτες του,  
μα δυο και τρεις φορές τιμή, στους ξεχασμένους Θεσπιείς.

27

Ήμασταν τότε νέοι, θα πεις, κι ήταν ωραία κι η ζωή,  
σαν ξομπλιαστό κιλίμι στο σχοινί, που το λικνίζει ο άνεμος.

28

Σε θέσεις μάχης βάλετε τους στίχους σας οι ποιητές,  
όπως ο στρατηγός βάζει στο μέτωπο τα πυροβόλα του.

29

Στο χώμα που έσταξε το αίμα τους, φύτρωσαν παπαρούνες  
κι όπου το δάκρυ τους, χόρτα πικρά, πικρά σαν τη ζωή τους.

30

. Ήμασταν κακά παιδιά, κλέβαμε τις κλωστές της μητέρας,  
για να μπορεί να φτάσει ο χαρταετός μας στο φεγγάρι.

31

Υπάρχουν ακόμη άνθρωποι παλιάς κοπής, ρομαντικοί,  
σαν τις παλιές ξερολιθιές, που συγκρατούν το χώμα.

32

Μικρός είχα ένα θησαυρό με πολύχρωμα βότσαλα,  
τώρα πια έχω τα χρυσάφια του Κροίσου: τα εγγόνια μου.

33

Κανένας δεν τους είχε πει πως ο πόλεμος τελείωσε,  
στην άσκοπη τελευταία μάχη έπεσαν μέχρις ενός.

34

Σκύβουμε μέσα μας και παίρνουμε κουράγιο κι αντοχή,  
σα μαχητές που παίρνουν δύναμη κρατώντας το τουφέκι.

35

Ξεθάρρεψαν παντού οι φασίστες, ακούμε το φριχτό κρωγμό τους  
μα εμείς κάνουμε αντίσταση διαβάζοντας Ρίτσο κι Ελύτη.

36

Γύρισε απ' το μέτωπο, δάκρυα χαράς, το φτωχικό του  
είχε φορέσει το ασημένιο περιδέραιο της βροχής.

37

Αχ, οι παλιές ασπρόμαυρες φωτογραφίες, πρόσωπα αγνά,  
γριούλες καθισμένες στις ξώθυρες των φτωχικών σπιτιών.

38

Κι αν ακόμη δεν ήρθε η νίκη πρέπει να ελπίζουμε·  
πέρα από την ελπίδα αρχίζει η ερημιά του θανάτου.

39

Πουλιά κι αργοκυμάτιστα νερά, στις όχθες καλαμιές και σκίνα,  
Κερκίνη στον καθρέφτη σου τα βράδια ευπρεπίζεται η σελήνη.

40

Ήτανε μια εξαίρεση, η πόλη της Σπάρτης δεν είχε τείχη,  
των παλικαριών της οι καρδιές ήταν από γρανίτη.

41

«Καπετάν Ένα» λέγαν τον παππού μου κι άφησε μια συμβουλή:  
«Κράτα ένα βόλι πάντα στ' όπλο σου για τον στερνό εχθρό».

42

Θαμπώνουν πια στη μνήμη γενναίες πράξεις κι αποδράσεις,  
σαν πρόσωπα που ξεθωριάζουνε πίσω από τα ονόματα.

43

Σκληροί, μαχητικοί να 'ναι πια οι στίχοι σας καινούργιοι ποιητές,  
μ' άγριο ρυθμό να ηχούν οι συλλαβές, σαν τις ριπές των πολυβόλων.

44

Στο κοιμητήρι των πεσόντων τα χόρτα σκέπασαν τους τάφους·  
τι σημασία έχουν πια ονόματα και ημερομηνίες;

45

Σα να χιονίζει άνθη λεμονιάς όταν γυρίζει ο νους μας  
στα γαλανά τοπία της παιδικής μας αθωότητας.

46

Μεγαλώσαμε σε σπίτια μ' ενωμένες τις αυλές μας,  
μ' ενωμένες τις καρδιές στις χαρές μα και στις λύπες.

47

Είναι ντροπή, μη φεύγετε άπραγοι πριν δώσετε τη μάχη,  
τι θα πουν ο Μιλτιάδης, ο Κυναίγειρος και οι Σουλιώτες;

48

Δεν ήρθαν ακόμα οι βροχές να νοτίσουν τους χερσότοπους,  
σαν την ελπίδα που αργάει να 'ρθει στις φυραμένες μας καρδιές.

49

Στη Βροντού, την πατρίδα μου, τα βουνά είναι πανύψηλα,  
θαρρείς με τις κορφές κρατούν τον ουρανό μην καταρρεύσει.

50

Εμείς επιμένουμε, αλλά ποιος ακούει πια τους ποιητές;  
Σαν τηλεφώνο που χτυπά και κανείς δεν το σηκώνει.

51

Ο θάνατος πήρε τον μεγάλο ποιητή, πένθος κι οδύνη·  
ποιος θάνατος θα πεις, οι νέοι τραγουδούν τους στίχους του.

52

Μη σε απελπίζει το τραχύ τοπίο, τα στενά περάσματα,  
λίγο πιο πέρα από τα γερασμένα κέδρα λάμπει η θάλασσα.

53

Μην κλαις πικρά αν τ' όνειρο έγινε συντρίμμα, αποκαΐδια·  
η στάχτη, λένε, κρύβει μέσα της τη φλόγα της ελπίδας.

54

Στην πορεία έπεσε δίπλα του ένας άντρας ματωμένος,  
του άπλωσε το χέρι στοργικά λες κι ήταν αδερφός του.

55

Αν σου ζητήσει ένας φτωχός λίγο ψωμί κι εσύ δεν έχεις,  
πάρε μισό καρβέλι δανεικό απ' τον γείτονα και δώσε.

56

Μεσάνυχτα, η νοσοκόμα αποκοιμήθηκε στο κάθισμα,  
σηκώθηκε, πονούσε, πήρε ένα ρούχο και τη σκέπασε.

57

Είχαν μιαν άδολη αρχοντιά οι ορεσίβιοι πρόγονοί μου,  
σαν τη βουβή, ανυπόκριτη περηφάνια των αλόγων τους.

58

Αργά γυρνούν οι δείκτες στο παλιό ρολόι της ιστορίας  
κι εμείς δεν έχουμε πια χρόνο, πόσο μπορεί ν' αντέξουμε;

59

Οι ποιητές πρέπει τώρα να κατέβουν στα οδοφράγματα·  
έχουν καιρό να γράψουν για ρομάντζα και ηλιοβασιλέματα.

60

Όλα είναι ωραία, η φύση, ο έρωτας, του αγώνα η παραζάλη·  
όμως σε μια ζωή, πώς να δοθείς σε χίλιες δυο αγάπες;

61

<<Είπατε τω βασιλεί...>>, ο ύστατος χρησμός της Πυθίας,  
ύστατη αναλαμπή ενός κόσμου που πια δεν υπάρχει.

62

Αυτός ο τόπος κρύβει μέσα του χρυσάφι και κασσίτερο,  
αυτός ο κόσμος πείσμα και θυμό, σαν πολυδύναμη αστραπή.

63

Προσμένουμε το μάννα εξ ουρανού, τα ελέη του ηγέτη·  
προσδοκία μάταιη και σαγηνευτική ουτοπία.

64

Οι γερανοί σε βουβή πομπή ταξιδεύουν προς το Νότο,  
έρχεται πάλι ένας κακός χειμώνας, πρέπει ν' αντέξουμε.

65

Αυτοί που κάποτε λύγισαν, κρατούν το μυστικό τους,  
σαν ένοχη σιωπή που κρύβεται στα σωθικά της πέτρας.

66

«Σε γνωρίζω από την όψη» φτώχεια πικρή, σαράκι μισερό,  
φυσάει φουσκοδεντρίτης, σε ξεχνώ, η Άνοιξη σιμώνει.



67

Σα μέλι χύνεται το φως, συρτό χορεύει ο έρωτας,  
καθώς στα μάτια σου ιριδίζουνε ζαφείρια και σμαράγδια.

68

Σας αγαπάμε ακόμα έλληνες θεοί, με τα δικά μας πάθη,  
στα τάρταρα του Ολύμπου σας πετάξανε, μα οι μύθοι δεν πεθαίνουν.

69

Υπήρχε, λέει ο θρύλος, κάποτε κάποια χρυσή εποχή·  
πότε και που, για ποιούς δε μάθαμε, δε θα το πει κανείς.

70

Πρέπει ν' ανάψουμε και πάλι τους σβησμένους φανοστάτες ·  
στη θέση του φόβου να βάλουμε τη μεγάλη ελπίδα.

71

Τι γρήγορα περνάει η νιότη, σαν άνεμος θαλασσινός,  
σα μυτερή σαγίτα που τοξεύτηκε και δεν ξαναγυρνά.

72

Που είν' εκείνα τ' ατίθασα παιδιά; Τώρα γυρνούν στους δρόμους  
με τ' αχτένιστα μαλλιά τους αφημένα στην απελπισία.

73

Τεχνίτες ο παππούς κι ο πρόπαππος, χτίζαν γεφύρια κι εκκλησιές  
κι οι προγονές μου στον πικρό αργαλειό κεντούσαν τον καημό τους.

74

<<Όταν πεθάνω>>, είπε, <<δε θέλω λιβάνια και κλάματα  
ούτε επικήδειους...όμως γιατί θα πρέπει να πεθάνω;>>

75

Δεν ξέρω, παππού μου Όμηρε, τι συγκλονίζει την ψυχή μου,  
το κλέος των ηρώων σου ή ο πικρός νόστος των Αχαιών.

76

Με άγρια ωκεάνια κύματα παλεύει το καράβι μας·  
πόσο μακριά είναι ακόμα το ακρωτήριο της καλής ελπίδας;

77

Δεν έχουμε χρόνο, πρέπει να ενισχύσουμε τις φρουρές,  
λίγο πριν πέσουν και οι τελευταίοι μας πολεμιστές.

78

Δεν είναι πάντα μοιραίο να 'μαστε εμείς οι νικητές·  
να ξεπεράσουμε την ήττα με λιγότερες απώλειες.

79

Τι μπορούμε να πούμε εμείς, όλα έχουν σχεδόν ειπωθεί·  
μονάχα οι ποιητές μπορούν να κάνουν την υπέρβαση.

80

Έπρεπε να 'ναι τα λουλούδια στους κάμπους κατακόκκινα  
από το αδικοχυμένο, τόσα χρόνια, αίμα των πολέμων.

81

Μην περιμένεις άπραγος να σ' ελεήσει η ζωή·  
χρυσάφι δε μοιράζουν στους φτωχούς, θεοί και βασιλιάδες.

82

Αγάπη, μια λέξη φορτωμένη με ποικίλες αντηχήσεις,  
σαν πουλιού κελάηδημα, σαν το βαθύ τραγούδι των ανέμων.

83

Να φύγεις, ναι, να κυνηγήσεις τ' όνειρο σε τόπους μακρινούς,  
μα στου μυαλού την άκρη να φυλάς σημάδια για το γυρισμό.

84

Στον τόπο της εξορίας του αυτός ένοιωθε λεύτερος,  
κανείς δεν μπορούσε να τον πείσει να μην ονειρεύεται.

85

Δεν ξέρεις πότε θα χτυπήσουν οι χρυσές καμπάνες του όρθρου·  
έτοιμος να 'σαι, όταν ο άγγελος φωνάζει τ' όνομά σου.

86

Απ' το μυαλό μου πέρασε σαν όνειρο η μορφή της μάνας μου,  
σα φευγαλέα εικόνα ενός πουλιού, που χάνεται στα ουράνια.

87

Χειμώνιασε πια, τεφροί ουρανοί, δεντροστοιχίες γυμνές,  
μας συντροφεύουν οι μακρόσυρτες ιαχές των ανέμων.

88

Αργεί ο καιρός, πότε θα φύγουν οι πικρόχολες μέρες;  
υπομονή, καβαλάρης έρχεται ο καινούργιος χρόνος.

89

Μεγαλώσαμε σε δύσκολους καιρούς κι όμως αντέξαμε,  
όπως αντέχουνε τα δέντρα στη βροχή και τη θύελλα.

90

Πέρασε δίπλα του η ζωή, δεν ονειρεύτηκε, δεν πάλεψε,  
δεν πήρε και δεν έδωσε. Μάταιη ζωή, ίσκιος που χάθηκε.

91

Μην του κρατάς κακία πια του πεισματάρη Ποσειδώνα,  
σκέψου Οδυσσέα, χωρίς αυτόν ρουτίνα θα 'τανε κι ο νόστος.

92

Λέξη με λέξη ξετυλίγουμε τις παλιές μας ιστορίες,  
λέξη με λέξη ξεθωριάζουνε, σιωπούν και λησμονούνται.

93

Εκείνο το πικρό «...οι Έλληνες πλην Λακεδαιμονίων....»  
πόσο σκληρά ταπείνωσε την υπερφίαλη Σπάρτη!

94

Στέρεψαν τα ποτάμια που πότιζαν τα περιβόλια μας,  
μα το ανάγλυφό τους παραμένει προσμένοντας τις βροχές.

95

Όταν έχασε και τη στερνή του ελπίδα ένοιωσε μόνος,  
ανάμεσα σε τόσο πλήθος και σε τόσους γαλαξίες.

96

Παιδιά πιστεύαμε πως θα 'ρθουνε οι μάγοι με τα δώρα,  
πίσω απ' τα ρόδινα βουνά, τα κράσπεδα της νύχτας.

97

Γνωρίζεις πόση ευτυχία μπορεί να χωρέσει ένα σπιτάκι  
φτωχό, με γαλανά παράθυρα, δίπλα εκεί στη θάλασσα;

98

Αυτά μας κάνει κι η ζωή συχνά, με τα γυρίσματά της,  
πότε βροχή, πότε άνεμος και πότε χελιδόνια.

99

Δεν τους ξεχνάω, θυμάμαι τη δράση και τα ονόματά τους,  
όλοι μου οι φίλοι ειν' εκεί, στα ράφια της βιβλιοθήκης.

100

Η Καλυψώ σου πρόσφερε ηδονή, αιώνια νιότη κι αθανασία,  
μα εσύ Οδυσσέα προτίμησες τη φτωχική σου Ιθάκη.

101

Να περπατήσω στα ισκιερά τα μονοπάτια σου πατρίδα,  
ν' ακούσω θέλω των μικρών σου ποταμών τη φλυαρία.

102

Στα πράσινα ακίνητα νερά, λουφάζει η μαύρη αρρώστια·  
η στασιμότητα είναι πάντοτε προάγγελος θανάτου.

103

Η «καμπυλότητα του χρόνου» και οι «κοσμικές σήραγγες»  
πόσο μπορούν να βοηθήσουν τους λαούς στη δυστυχία τους;

104

Όταν μια μέρα μπήκε στη φυλακή το έμαθε καλά:  
Η ώρα έχει εξήντα λεπτά και η μέρα χίλιες ώρες.

105

Πού ήταν οι μαθητές σου κι ο λαός όταν σε σταύρωναν;  
Το 'ξερες βέβαια, Χριστέ, πως ο Ιούδας δε σε πρόδωσε.

106

Και τι κερδίσαμε εμείς οι ωραίοι ονειροπόλοι  
πολιορκώντας χρόνια μια πόλη που δεν είχε θησαυρούς;

107

Απλά κι ωραία, ο μεγάλος, το είχε πει Κολοκοτρώνης:  
<<Ο κόσμος ρίχνει πέτρες στις καρυδιές που έχουν καρύδια>>.

108

Ανέστιος έζησε, ανυπόδητος, ο Μέγας Ιησούς Χριστός·  
να το θυμούνται αυτό οι πιστοί, μα προπαντός το ιερατείο.

109

Σύννεφα μαύρα κρύβουνε τον ήλιο, να μην απελπιστούμε,  
πριν από κάθε ανάσταση υπάρχει ο επιτάφιος θρήνος.

110

Οι μακεδονικές φάλαγγες είχανε μπει στη Βαβυλώνα,  
μα εμείς το είχαμε καμάρι που είμαστε Αθηναίοι.

111

Είναι μια πράξη απλή η πρόσθεση, σχεδόν την ξέρουν όλοι,  
ένα συν ένα κάνουν δυό, αγάπη συν αγάπη ευτυχία.

112

Ο μέγας Θεμιστοκλής πέθανε πικραμένος στην εξορία.  
Ποτέ δεν είναι αργά, οι Αθηναίοι να ζητήσουνε συγγνώμη.

113

Λυρικά, σοφά κι ωραία το έχουνε πει οι Άραβες:  
«Δεν μπορεί να κόψει το σπαθί το νερό και την ψυχή».

114

Μπορείς να αιχμαλωτίσεις τον άνεμο, το αφρισμένο κύμα,  
του φεγγαριού το αντιφέγγισμα, τη ψυχή του επαναστάτη;



115

Χρόνια δουλειά στα υγρά ορυχεία, σάλιο πικρό, πικρή ζωή  
κι ένας ρυθμός ανάλλαχτος, πρώτη βάρδια, δεύτερη, τρίτη....

116

Ο άνεμος ταρακουνάει τις λευκές καμπάνες των κρίνων·  
προσοχή, ν' ακούσουμε το έκτακτο δελτίο θυέλλης.

117

Ο Έκτωρ και ο Αχιλλέας δε φοβήθηκαν το θάνατο·  
προτίμησαν μια σύντομη ζωή, αλλά αιώνια φήμη.

118

<<Ηλί, Ηλί...>> ψιθύρισε ο Χριστός λίγο προτού το τέλος,  
ώστε λοιπόν, ακόμη κι οι θεοί φοβούνται να πεθάνουν.

119

Πολλοί γνωστοί μου λένε είμαι καλός, καλός, μα για τους άλλους,  
το ξέρω, αυτό ήταν μια ζωή το μεγάλο μου πρόβλημα.

120

Ποιος σε θυμάται πια γενναίε Ναπολέον Σουκατζίδη;\*  
Ο θάνατός σου έγινε φάρος στο σκοτάδι της κατοχής.

---

\* Ναπολέον Σουκατζίδης: Κρατούμενος στο στρατόπεδο του Χαΐδαριού.  
Αρνήθηκε να εξαιρεθεί από την εκτέλεση. Να αντικατασταθεί από άλλον  
κρατούμενο.

121

Όλοι το ξέρουν πως ο Χίλαρι κατέκτησε το Έβερεστ,  
όμως τον οδήγησε ως εκεί ένας Σέρπα, ο Τεν-Ζιγκ.

122

Μ' ένα φίλο παράξενο πηγαίναμε συχνά στο σινεμά,  
στα δράματα γελούσε, «να κι άλλοι που πονούν» ψιθύριζε.

123

Πικροί αποχαιρετισμοί, φεύγουν από τη φτωχή πατρίδα·  
το καράβι που τους πάει στα μαύρα ξένα λέγεται «ΕΛΠΙΣ».

124

Ποτέ δεν είχε μιλήσει στα παιδιά του για τον Όμηρο.  
<<Θα μιλήσω στα εγγόνια μου>> είπε, μα τον πήρε ο θάνατος.

125

Οι πιότεροί μας φίλοι έχουνε φύγει, μείναμε μόνοι,  
σαν τραπεζάκια μ' αδειανές καρέκλες στο ακροθάλασσο.

126

Σωροί στους δρόμους της ιστορίας οι νεκρές προσδοκίες,  
μα οι ποιητές έχουν το δικαίωμα να ονειρεύονται.

127

Ας αφήσουμε το χτες, ν' αγωνιστούμε για το αύριο,  
να μη χαθούμε μέσα στις χίμαιρες της νοσταλγίας.

128

Είχα ένα θείο ναυτικό, «όταν θα μεγαλώσεις» μου είπε  
«τον κόσμο αντάμα θα γυρίσουμε», τον περιμένω ακόμα.

129

Οι Πτολεμαίοι δεν κέρδισαν τη δόξα στα πεδία των μαχών·  
ιδρύσανε σχολές και χτίσανε την πιο λαμπρή βιβλιοθήκη.

130

Κατέβηκε άξαφνα η νύχτα, σιωπηλή, σα μαύρος κύκνος·  
ας δούμε αν φέγγει ακόμα το παλιό φανάρι της ψυχής.

131

Στον τόπο της εκτέλεσης δεν τραγουδούν νεράιδες και πουλιά,  
θαρρείς τα σκέπασε όλα η παγερή σιωπή των σκοτωμένων.

132

Κουράστηκαν τα μάτια να κοιτούν τους αδειανούς ορίζοντες·  
τα πλοία που προσμέναμε να 'ρθούν, δε φάνηκαν ακόμα.

133

Παρατημένος ο σταθμός, δεν περνάει πια κανένα τρένο,  
μα κάθε βράδυ εκείνη, στωικά, προσμένει τον καλό της.

134

Να κλείσουμε όλα τα περάσματα, να μην περάσει η θλίψη,  
χίλια παράθυρα έχει η ψυχή για να δεχτεί τον πόνο.

135

Όλες οι μάχες έχουνε νεκρούς κι αν χάσεις κι αν κερδίσεις·  
εκεχειρία, να θάψουμε κάποιες νεκρές μας προσδοκίες.

136

Τελειώνει ο χρόνος, πρέπει να σωθεί η ελπίδα, να βιαστούμε,  
σαν πυροσβέστες που μεσάνυχτα, τρέχουν να σβήσουν πυρκαγιές.

137

Κάνε το χρέος σου, η σύντομη διαδρομή τελειώνει·  
προτού να πέσεις κάτω, δώσε τη σκυτάλη στον επόμενο.

138

Μαλώνουμε στα καφενεία, στα γήπεδα και στη βουλή,  
είμαστε λίγοι, γιατί να τσακωνόμαστε τόσο πολύ;

139

Είναι αλήθεια, δεν είναι μπορετό να μιλήσουν όλοι,  
γι' αυτούς που δεν έχουνε φωνή ας μιλήσουν οι ποιητές.

140

Με ψιθύρους και μουρμούρες τίποτε δεν μπορεί ν' αλλάξει:  
Μπείτε στους κοινωνικούς αγώνες με υψηλή ένταση.

141

Η καρδιά του είχε στερέψει, σαν ποτάμι που ξεράθηκε,  
ύστερα από τόσες και τόσες πληγές, στα χρόνια της φωτιάς.

142

Η μάχη είχε τελειώσει, νικήθηκε ο εχθρός, αλλοπαρμένοι  
χορεύαμε αλαλάζοντας, με τους νεκρούς μας άταφους.

143

Συντροφιά ο μύθος με την ιστορία πάνω απ' τους Δελφούς,  
με του Ηνίοχου μιλούνε την άγια κι ιερή σιωπή.

144

Πέρασε η αγάπη ακροπατώντας, γέμισε ο κόσμος ευωδιές,  
σαν το πεπόνι, που μοσχοβολάει σ' απότιστο περβόλι.

145

Ένα παλιό σκουριασμένο κανόνι στα μπεντένια του κάστρου,  
σημαδεύει ακόμα τους εχθρούς, τους αιμοβόρους πειρατές.

146

Το τραγούδι της αγάπης είναι σιγανό σαν προσευχή,  
σα δέντρο που θροΐζει στο απαλό χάδι του ανέμου.

147

Σηκώνουμε τα χέρια μας ψηλά φωνάζοντας «πού πάμε;»  
Η απόκριση έρχεται απ' αλάργα σα χρησμός: «Στο νέο κόσμο».

148

Δεν κατάλαβα γιατί μου δώσανε τούτο το τουφέκι·  
εγώ δεν μπορώ να πυροβολήσω ουτ' ένα σπυργίτι.

149

Ο ουρανός γέμισε μαύρα σύννεφα, φεύγουνε τα πουλιά·  
έρχεται η κρύα νύχτα, ελπίδα εσύ μη φεύγεις, σ' αγαπάμε.

150

Γιώργο Καραφέρη,\*παλλήκαρε, άγιε νεομάρτυρα  
από τις σελίδες της ιστορίας λείπει τ' όνομά σου.

---

\* Γιώργος Καραφέρης, επιλοχίας καταδρομών από το Θολό Σερρών. Σε μια άσκηση από τα χέρια ενός νεοσύλλεκτου ξέφυγε μια χειροβομβίδα απασφαλισμένη. Για να μη σκοτωθούν οι στρατιώτες, ο Καραφέρης έπεσε πάνω στη χειροβομβίδα και διαμελίστηκε.

151

Πικρή πατρίδα μου, Βροντού, πουλιά στα δάχτυλα του ανέμου,  
γαλάζια και κυρτά βουνά, που κλείνουν τους ορίζοντες.

152

Λαϊκή σοφία: Όταν παίρνεις γεμίζουνε τα χέρια σου,  
μα όταν προσφέρεις, όταν δίνεις, γεμίζεις την ψυχή σου.

153

Θέλαμε, νέοι ακόμα κι ανυπόμονοι, να μπούμε στην παλαίστρα,  
σαν τ' ατίθασα άλογα που χτυπούν τις οπλές τους στο χώμα.

154

Βγήκε το φεγγάρι να ελέγξει τις βραδινές σκοπιές·  
αν όλοι ξέρουμε το σύνθημα με τ' όπλο «επί σκοπόν».

155

Άρχιζε η βάρδια, σιωπηλοί σήκωσαν τα μάτια προς τον ήλιο,  
πριν τους καταπιούν τα ορθάνοιχτα στόμια των ορυχείων.

156

Εδώ κανείς δεν ονειρεύεται αλλαγή, θέλει να φύγει,  
σαν καράβι που σηκώνει τα χαράματα τις άγκυρες.

157

Σε μια μισοκαμένη εικόνα, έχω τη μορφή της Παναγιάς·  
γιατί μας βλέπει λυπημένη, αφού αναστήθηκε ο Χριστός;

158

Στις κόκκινες σκεπές αργά και σιωπηλά λειώνει το χιόνι,  
χρυσές σταγόνες πέφτουνε στη γη σαν τις στιγμές που φεύγουν.

159

Ρωτάς τι κερδίζουμε οι ποιητές από τους στίχους μας·  
μα είναι κάτι απλό: Την ευτυχία της δημιουργίας.

160

Με τις φρυκτωρίες έγινε γνωστό, οι Έλληνες επιστρέφουν·  
ο Αίγισθος και οι μνηστήρες ακονίζουνε τα ξίφη τους.

161

Ξέρεις πώς σφυρίζουν οι καλαμιές όταν φυσάει ο άνεμος;  
Δυστυχισμένε, θάφτηκες στα τσιμέντα, ξέχασες τη φύση.

162

Μέρες βλέπαμε στην τηλεόραση αίματα και σφαγές·  
αγριεμένο βγήκε απόψε το φεγγάρι, κατακόκκινο.



163

Λησμόνησέ τα πια τα χρόνια της μεγάλης αθωότητας·  
είναι καιρός να υπερβούμε τ' αποδεκτά μας όρια.

164

Πρέπει να τους χρωστάμε χάρη, όλ' οι σωτήρες προσπαθούν  
να μοιράσουν στο λαό τους ίσα μερίδια δυστυχίας.

165

Να βρούμε την αλήθεια της αλήθειας, μη μας ξεγελούνε  
οι απατηλές ομίχλες κι οι σκιές που κρύβουν την ουσία.

166

Δεν είναι πάντα ο μαύρος θάνατος η πιο κακή σου μοίρα,  
σκέψου να γράφανε στο τάφο σου «πέθανε δίχως μάχη».

167

Μαζεύει η νύχτα τα κατάμαυρα μαλλιά της, ξημερώνει,  
καθώς οι παλιοί άνεμοι κατεβαίνουν πάλι απ' τα βουνά.

168

Κλαίει και γελάει το φεγγάρι, πότε χαρές και πότε πίκρες·  
μα είναι ωραία κι η ζωή, γελάει και κλαίει το φεγγάρι.

169

Μας ζώνουν οι φωτιές, κουνώντας τα πύρινα μαντήλια τους·  
βλέπεις δεν είχαμε φροντίσει για ζώνες αντιπυρικές.

170

Πολλές χαρές μου πρόσφερε η ζωή, δε θα μελαγχολήσω,  
το μακρόσυρτο βήμα ακούγοντας του χρόνου που φεύγει.

171

Οι αδικοσκοτωμένοι προσμένουν την κρίση του θεού·  
θέλουν να ζήσουν τη ζωή που τους στέρησαν οι αδικητές.

172

Στα δύσκολα χρόνια, μαζεύαμε την πίκρα, το κουράγιο μας,  
όπως μάζευε τη στάχτη η μάνα μας, για την μπουγάδα της.

173

Πώς τα κατάφερε στ' αλήθεια ο τρισμαγάλος Όμηρος;  
Θαρρείς ακόμη μάχονται σκληρά οι Δαναοί κι οι Τρώες.

174

Νάμαστε πάλι, γνώριμοι εραστές, στ' αμπέλια, στους χερσότοπους,  
καθώς μας χαιρετούν, με το γλυκό τους γέλιο, οι παπαρούνες.

175

Αποχωρώντας, κοίταξε την ανοικτίρμονη θάλασσα,  
σαν μελλοθάνατος που ανάβει το τελευταίο τσιγάρο.

176

Στο ταξίδι της ζωής δε φυσούνε πάντα ούριοι άνεμοι·  
υπάρχουν μέρες καταχνιάς και νύχτες άγριων καταιγίδων.

177

Μια φέτα ψωμί με τριμμένη ελιά, με ρίγανη κι αλάτι  
μας έδινε η μητέρα, μα κρυφά την κόβαμε στα τρία.

178

Στις γυμνές πεδιάδες και στους ασύνορους ορίζοντες,  
ξεχύνονται οι παγεροί βοριάδες, η Άνοιξη λουφάζει.

179

Πολλοί 'ναι οι δρόμοι που οδηγούν στους πράσινους κήπους της Εδέμ·  
αν δεν τους βρεις ποτέ, εσύ μονάχα θα έχεις την ευθύνη.

180

Είμαι βέβαιος, αν πηγαίναμε στους παλιούς χωραφόδρομους,  
θα βρίσκαμε τα σημάδια που άφησαν τα γυμνά μας πέλματα.

181

Τι απέγιναν οι ήρωες που γύρισαν από το μέτωπο;  
Τους είχαμε κάνει υποδοχή με λαγούτα και τουφέκια.

182

Γύρισε στο παλιό του σπίτι, παλιά ξεφάντωνε η ζωή,  
τώρα ερημιά κι ακίνητη στους ίσκιους κάθετα η σιωπή.

183

Δεν ξέρω αλήθεια πώς λεγόταν του παππού μου ο παππούς·  
ξέρω ένα μακρινό μου πρόγονο που λεγόταν Όμηρος.

184

Σεπτέμβρης κι ακόμα να φανεί ο καλός της, βγήκε στον κήπο  
κι έκλαιγε, έκλαιγε μέσα στον λουλουδιών τα χαμόγελα.

185

Αν χάσεις την ελπίδα, η ζωή σου καταντάει θλιβερή·  
σαν το μακρύ και σκοτεινό ίσκιο των κυπαρισσιών.

186

Τώρα κατεβαίνει στα οδοφράγματα, δηλώνοντας παρών,  
κι όλες οι σιωπές που είχε στην ψυχή του γίνονται κραυγή.

187

Κάτι σπιθίζει μέσα στο μυαλό, σα σε θυμάμαι νιότη,  
σαν τη σταγόνα της βροχής στ' άλικά πέταλα του ρόδου.

188

Λευκή παρέλαση πουλιών, αίμα στον κάμπο οι παπαρούνες,  
απόηχοι από κουδουνίσματα, καθώς τελειώνει η μέρα.

189

Πάει το πανηγύρι των πυγολαμπίδων, τα βράδια τώρα  
διαβάζουμε τα ωραία λυρικά αφηγήματα του Ρίτσου.

190

Θαμπώνουν τώρα τα μεγάλα, τα μαγικά μας οράματα·  
ζούμε πια σε μια εποχή χαμηλών προσδοκιών.

191

Αν μέσα σου φτεροκοπά η Άνοιξη, τι έχεις να φοβηθείς;  
Τα χρόνια που έφυγαν, τα χιόνια ή τους βλοσυρούς χειμώνες;

192

Μόνος, πικραμένος κι αβοήθητος παρέδωσε το πνεύμα,  
το αηδόνι της αγάπης, ο Μεγάλος Ιησούς Χριστός.

193

Είδε και γνώρισε πολλά, με ήλιους καυτούς και κρύα φεγγάρια·  
στο κάτω κάτω, αν το σκεφτείς, ένα ταξίδι είναι η ζωή.

194

Γιατί να σε φοβίζει η νύχτα, η ελπίδα κρύβεται παντού,  
μέσα στον άνεμο, μέσα στη σκέψη, μέσα στον κεραυνό.

195

Όλοι οι θεοί ορίζουν νόμους ηθικής και μας φοβίζουν·  
χωρίς εμάς θα είχαν πεθάνει όλοι τους από ανία.

196

Μα τι 'ναι το χτες, το σήμερα και τ' αύριο αν συλλογιστούμε  
τις δίχως τέλος διαστάσεις της προϊστορίας μας;

197

Ποιος θα του δώσει δίκιο που έζησε τίμιος πάντα και φτωχός,  
σπρώχνοντας, σαν τον Σίσσυφο, το μέγα βράχο της βιοπάλης;

198

Τι ν' απέγινε ο παλλήκαρος εκείνος σύντροφος στη Γυάρο;  
Ήταν λιγνός σαν το σπαθί, μα φορτωμένος τόλμη και φωτιά.

199

Σχεδόν ένα χρόνο η μάνα μου φορούσε μαύρη μαντήλα  
για μια γειτόνισσά μας που την πήρε νέα ο θάνατος.

200

Είναι χαρά όταν χάνεσαι μέσα στο ποιητικό σύμπαν,  
σα να περπατάς στους κρεμαστούς κήπους της Βαβυλώνας.

201

Αυτός που τώρα κατεβαίνει στις πορείες οργισμένος,  
μήπως δεν ειμ' εγώ, το θύμα, ο φιλήσυχος πολίτης;

202

Δε θέλω πια οι ποιητές να γράφουν ελεγείες και ρομάντζα,  
τους θέλω να είναι προμηνύτορες μιας νέας εποχής.

203

Με αξιοπρέπεια ν' αποδεχθείς την όποια σου απώλεια·  
θυμίσου, η θλίψη δεν είναι η μοναδική σου επιλογή.

204

Με βάλανε φρουρό, μ' ένα γεμάτο τουφέκι στο χέρι·  
μεσάνυχτα, φοβάμαι, με βλέπει το φεγγάρι και γελάει.

205

Πόλεμος είναι η ζωή, πρέπει να δίνουμε τις μάχες,  
για το άγιο ψωμί, τη λευτεριά και την αξιοπρέπεια.

206

Στο θερινό σινεμά πήρα ένα χωνάκι με φιστίκια·  
στο περιτύλιγμα είχε στίχους από κάποια συλλογή.

207

Καλοκαίρι στο Αιγαίο, ο καιρός γυρνάει προς Νοτιά,  
κι ο ήλιος ετοιμάζει το κρασί του σταφυλιού τη ρόγα.

208

Φύγαν οι φίλοι, λαμπερή κρατώ στη μνήμη τη μορφή τους,  
σαν το νερό που αιχμαλωτίστηκε στο κοίλωμα της πέτρας.

209

Παντού πλανάται μια οσμή φθοράς, πού είναι οι φύλακες;  
Ελάτε να πολεμήσουμε το φόβο και το σκοτάδι.

210

Θυμάμαι τ' άγια, τα κουρασμένα χέρια της μητέρας μου,  
σαν τ' απίθωνε στην ποδιά της σταυρωτά, να ξαποστάσουν.



211

Το λένε στοχαστές κι' επαναστάτες «θα 'ρθει ένας άλλος ήλιος».  
Τι ωφελεί αν θα' ρθει, την επαύριο της τελευταίας μέρας;

212

Ζούμε σκυθρωποί σε περιβάλλον συνεχών προκλήσεων  
Να πυροδοτήσουμε το όνειρο, θα 'ναι μια πράξη ελπίδας.

213

Θα γίνεις πιο σοφός αν νοερά μπορείς ν' ακολουθήσεις  
το σιωπηλό μεγάλο δρομολόγιο της ιστορίας.

214

Πόλεμοι για θρησκείες, ιδεολογίες, ανοησίες...  
Τι γνώμη θα 'χουνε για μας οι κάτοικοι της Ανδρομέδας;

215

Την περιφορά του επιτάφιου τη συνοδεύει φρουρά·  
ποιοι φοβούνται το ενδεχόμενο ν' αναστηθεί ο Χριστός;

216

Μην κατακρίνεις όσους τολμούν κι αυτούς που οραματίζονται,  
μην προκαλείς κι από ελάχιστος γίνεσαι μηδαμινός.

217

Έπρεπε να το ξέραμε από πριν, να το είχαμε προβλέψει,  
πως όταν κάνουν σχέδια οι θνητοί, οι θεοί χαμογελάνε.

218

Μια σφαίρα τρύπησε το κρυμμένο μήνυμα και την καρδιά του·  
τόρα πια η νύχτα δεν κρύβει γι' αυτόν κανέναν τρόπο.

219

Να περάσουμε αντίκρυ, πέρα από την πολύχρονη θλίψη·  
όταν μας χωρίζουν τα ποτάμια, να στήνουμε γέφυρες.

220

Πριν δοκιμάσεις το πικρό ποτήρι της απελπισίας,  
κάνε ένα ταξίδι στο μαγευτικό σύμπαν της ποίησης.

221

Σ' έναν τάφο ταπεινό, κοιμάται η αγία μάνα μου,  
στη μνήμη μου της έχω χτίσει ένα μασωλείο περίτεχνο.

222

Σ' αυτές τις σκληρές και γενναίες γυναίκες, σαν την Τελεσίλλα ,\*  
σ' αυτές της Πίνδου και της αντίστασης, δόξα και τιμή.

---

\*Τελεσίλλα. Ποιήτρια από το Άργος. Όταν η πατρίδα της απειλήθηκε από τους Σπαρτιάτες του βασιλιά Κλεομένη, παρατάχθηκε μαζί με άλλες γυναίκες στο πλευρό των ανδρών και έσωσε την πόλη.

223

Ειν' ένα κομμάτι ευτυχίας σαν σε χαϊδεύει ο Ζέφυρος,  
με το φεγγάρι να κρέμεται στην κληματαριά της αυλής.

224

Ονειρεύτηκε καράβια, ταξίδια ως τα πέρατα της γης,  
μια νύχτα, ακούγοντας τη μαυλιστική βουή της θάλασσας.

225

Πολλά βιβλία μιλάνε για πολέμους και παλληκαριές  
και πώς εμείς να ξεχωρίσουμε το μύθο απ' την αλήθεια ;

226

Δε χρειάζονται θούρια, τώρα που ο εχθρός νικήθηκε·  
να δέσουμε τις πληγές μας, να ονειρευτούμε την ειρήνη.

227

Σα μαύρο ρόδο μοσχοβόλησε η μαυρομάτα η νύχτα,  
φιλεύει αυτούς που αγαπούν και κρύβει τους προδότες.

228

Είναι σπαρμένη μ' άμετρους νεκρούς η ζωοδότρα γη μας,  
θαρρώ πως τους πενήθησαμε αρκετά, το μέλλον τραγουδάει.

229

Η ανυπόληπτη και περιφρονημένη ποίηση μπορεί  
να γίνει σάλπιγγα, να ρίξει τα τείχη της Ιεριχούς.

230

Αγώνες κι αγώνες, αίμα και πίκρα, άδειασε η καρδιά του,  
σαν αρχαίος τάφος που πριν από καιρό έχει συληθεί.

231

Ζήσαμε κάτω από καυτούς ήλιους και παγωμένα φεγγάρια·  
θ' αντέξουμε στο πέρασμα και της καινούριας καταιγίδας.

232

Μείναμε εδώ, από αγάπη για τον τόπο ή ατολμία,  
σαν πλεούμενα δεμένα στο μουράγιο, μείναμε εδώ.

233

Κοίταξε τους συντρόφους του, είδε τον ήλιο που ανατέλλει,  
όταν ακούστηκε ο φαρμακερός ήχος των πολυβόλων.

234

Γύρισε σπίτι, μοναξιά, άδειες καρέκλες κι αναμνήσεις,  
και η βροχή να ολολύζει, ασταμάτητα μέσα στη νύχτα.

235

Αγώνας είναι η ζωή, πολέμησε και μην προσμένεις,  
να σ' ελεήσουν οι θεοί, δεητικά υψώνοντας τα χέρια.

236

Να διώξουμε την καταχνιά με το χρυσό σπαθί του ήλιου·  
όταν σηκωθεί η ομίχλη θα γεμίσει ο ουρανός πουλιά.

237

Αν άνοιξες στον άνεμο φτερά, να κυνηγήσεις τ' όνειρο,  
θα 'ταν καλό να έπαιρνες και το κουβάρι της Αριάδνης.

238

Μια μικρή ρυτίδα, λίγα μαλλιά που τ' άγγιξε το χιόνι,  
και να, στα μάτια μια ανεπαίσθητη σκιά μελαγχολίας.

239

Το παρελθόν δε σβήνει, φορές στο νου σου ακούγονται φωνές,  
σα μακρινά σφυρίγματα τρένων που αυλακώνουν τη νύχτα.

240

Πίσω από τις μισογκρεμισμένες πολεμίστρες τα βράδια,  
βλέπω τις παλιές φρουρές, που ετοιμάζονται για τη μάχη.

241

Ναι, είναι αλήθεια, συχνά κρυβόμαστε πίσω απ' τη σιωπή,  
μα είμαστε ακόμα ζωντανοί, με τ' όπλο «παρά πόδα».

242

Θέλουν να μας κάνουν να γονατίσουμε, θ' αντισταθούμε·  
εμείς έχουμε άπρωτη καρδιά, από χαλκό και βηρύλλιο.

243

Τα χελιδόνια φεύγουνε, σέρνονται αργά οι καταχνιές  
στα δάση με την ξερή φτέρη και τις κόκκινες οξυές.

244

Αυτές οι μαύρες συμφορές, πήραν το γέλιο απ' τη ζωή του,  
σαν τους παλιούς ανέμους, που σαρώνουν τις γυμνές πεδιάδες.

245

Σαν τον μάντη Αλιθέρση, να λες πως τίποτε δε χάθηκε  
κι η ευτυχία θα σκορπάει ξανά τα λαμπερά της χρώματα.

246

Μπήκε στη φυλακή για αντίσταση, μ' αυτός ένοιωθε λεύτερος,  
σαν τον κορυδαλλό που αργοπετάει χαρούμενος στο πρώτο φως.

247

Είχε υπομονή, είχε τη βεβαιότητα πως θα 'ρθει η αλλαγή,  
σαν τους τσοπάνους, που καρτερικά προσμένουνε την Άνοιξη.

248

Στο πορφυρό ηλιοβασίλεμα, στα στιλπνά χαλίκια του γιαλού,  
νόμισε πως είδε ζωντανή, μισόγυμνη την Αφροδίτη.

249

Τώρα είναι η ώρα της μάχης, η ώρα της ευθύνης,  
να μην κρυβόμαστε πίσω από τα παλιά μας αγάλματα.

250

Δεν μπορεί να είναι όλα μαύρα, θα βρούμε την ελπίδα·  
θα τη βρούμε κι αν ακόμη είναι κρυμμένη στα σπλάχνα της πέτρας.

251

Η φτωχική μας γειτονιά, με αλάνες τότε και λασπόδρομους,  
στο παιδικό μυαλό μας φάνταζε βασίλειο της αγάπης.

252

Τα προγονικά μας σπίτια, από γρανίτη κι ασβεστόλιθο  
τ' αφανίζει ο καιρός, τα ωραία μας χωριά ερημώνουν.

253

Ποτέ σου μη σε ξεγελά η φανταχτερή επιφάνεια,  
αυτό που πρέπει να σε νοιάζει πάντα είναι η ουσία.

254

Τι τις θέλεις, θεέ μου, τόσες και τόσες αθάνατες ψυχές;  
Διάλεξε μόνον όσες μόχθησαν για το καλό του ανθρώπου.

255

Δύο στρατοί αντιμέτωποι, ο κλήρος ευλογάει τα όπλα,  
σε δίλημμα βρίσκεται ο θεός, ποιόν πρέπει να ευνοήσει;

256

Τέλειωσε η μέρα, σιωπηλοί κάνουμε τον απολογισμό μας,  
καθώς ο μέγας ουρανός βάζει φωτιά στ' αστέρια του.

257

Μην κλαις αυτούς που φεύγουν, τίποτα δε χάνεται στο σύμπαν,  
η φύση απλά θα πάρει πίσω σιωπηλή τα δανεικά της.

258

Η ιστορία κρύβει συνωμοτικά πολλές αλήθειες  
πόσοι ξέρουν πως η Σπάρτη κάποτε λευτέρωσε τους δούλους;\*

---

\* Ο βασιλιάς της Σπάρτης Νάβις το 207 π.Χ. έκανε αναδασμό, διέγραψε τα χρέη και απελευθέρωσε τους είλωτες. (Ισαάκ Ασίμωφ «Το χρονικό του Κόσμου», σελ 112)



259

Αγάπα την αλήθεια ακόμα κι αν πληγώνει, μη ζηλεύεις  
αυτούς που ζούνε μέσα στην ευδαιμονία της άγνοιας.

260

Κυνήγα τ' όνειρό σου όπου γης, εδώ θα σε προσμένει  
ένα ποτήρι κόκκινο κρασί και μια χειραψία αγάπης.

261

Αψείς ανέμους στέλνει κατά πάνω μας ο Ποσειδώνας·  
να πολεμήσουμε το κύμα με του Οδυσσέα το πείσμα.

262

Τώρα πια δε θαύμαμαι αν το 'ζησα ποτέ ή τ' ονειρεύτηκα  
το μακρινό κι ωραίο ταξίδι στο μαγικό νησί της Θούλης.

263

Κόκκινο ηλιοβασίλεμα, κίτρινη ερημιά, λευκά πουλιά,  
μια ανατριχίλα στον γαλανό αγέρα, αναμονή κι ελπίδα.

264

Τώρα που τέλειωνε ο μακρύς δρόμος κοίταξε πίσω,  
μετανιωμένος που σπατάλησε τη ζωή του σιωπώντας.

265

Δε σου ζητώ να γίνεις ήρωας για να σου σφίξω το χέρι,  
να μένεις όρθιος όταν η θύελλα λυγάει τα κυπαρίσσια.

266

Σας αγαπώ, σας σέβομαι παλιοί μου δάσκαλοι του στίχου,  
Γιώργο Δελή, Πορφύρα, Μαλακάση, Λαπαθιώτη, Άγρα...

267

Πορείες και πορείες με βροχές, χιόνια κι ομοβροντίες  
κι ο νους ποτέ να μη γελιέται στους πειρασμούς του γυρισμού.

268

Όλοι έχουνε φύγει, στον τοίχο οι παλιές φωτογραφίες,  
δεξιά του ακίνητ' η σιωπή, ζερβά του η μοναξιά φαρμάκι.

269

Δε φοβηθήκαμε να πάμε κόντρα στη μούχλα των καιρών,  
σαν τα γεράκια που πετούν ενάντια στην καταιγίδα.

270

Για τους μέτριους στίχους μου πήρα με συγκίνηση ένα γράμμα:  
«Εύγε...», μου γράφει, «... η δασκάλα σου, Αικατερίνη Καλαϊτζή».

271

Δεν προνοήσαμε να κοιτάξουμε τους ανεμοδείχτες,  
για λίγο η τραμουντάνα θα μας έριχνε στις ερημιές της νύχτας.

272

Ένα σκυλί που αλυχτάει θρηνητικά μέσα στη νύχτα  
και στον ουρανό ένα φεγγάρι άγριο κι απειλητικό.

273

Τα χρόνια πέρασαν, σαν το νερό που ρέει κάτω απ' τις γέφυρες,  
σαν κρύο νερό, μα αζεδίφαστη μένει η ψυχή μου ακόμα.

274

Θα φύγει η νύχτα, στο ψηλό κατάρτι του μεσημεριού,  
η ελπίδα θα κυματίζει σαν πολεμική σημαία.

275

Όταν ο τρόμος χτύπησε την πόρτα δε μίλησε κανείς,  
λες κι είχε δοθεί από κάπου εντολή για «σιγή ασυρμάτου».

276

Οι λαϊκοί άνθρωποι δείχνουν στο φως τα αισθήματά τους,  
σα μικροπωλητές που απλώνουνε στους πάγκους τηνπραμάτεια.

277

Μέσα στους υγρούς βάλτους της νύχτας ελλοχεύει ο θάνατος  
ζούμε τώρα σε φριχτές εποχές, χωρίς φεγγάρια κι ήλιους.

278

Χιλιάδες γενναίοι μετά τον Αχιλλέα και τον Διομήδη,  
μα δεν υπήρξε άλλος Όμηρος για να τους στεφανώσει.

279

Καιρός να ξεχάσεις πια τις ατολμίες και τα λάθη σου  
και μη γυρνάς συνέχεια πίσω και γίνεις στήλη άλατος.

280

Μυριάδες άνθρωποι θαμμένοι σε πόλεις από κρύο τσιμέντο·  
πόσοι περπάτησαν σ' ένα λιβάδι ή σ' ένα δάσος με οξυές;

281

Κάθε πρωί ξυπνούσε στις εφτά, όταν περνούσε το τρένο·  
εκείνο το πρωί δεν ξύπνησε κι ούτε πέρασε το τρένο.

282

Τα παλιά μας σπίτια, που μύριζαν βασιλικό κι ασβέστη,  
πόση φτώχεια κρύβανε μέσα τους και πόση ευτυχία!

283

Στο ρεμβασμό του απογεύματος τα σύννεφα ήταν ρόδινα·  
σαν ήρθε το φριχτό μαντάτο, μαύρισε όλος ο ουρανός.

284

Μια ανατριχίλα μυστική, κάτι σα μήνυμα ελπίδας,  
απόηχοι από μακρινά τύμπανα στο γαλάζιο χάραμα.

285

Υπάρχουν κι άνθρωποι παλιάς κοπής, προσφέρουν την αγάπη  
σαν ψωμί χωριάτικο πάνω στο φιλόξενο τραπέζι.

286

Είναι βολικό να διαλέγεις πάντοτε την εύκολη λύση,  
όταν δε θα υπάρχει αυτή η λύση, τι θα διαλέξεις;

287

Πάλεψες, λες, στα νιάτα σου για δίκιο και για λευτεριά·  
δε μετράει το πώς ξεκίνησες μα πού κατάληξες στο τέλος.

288

Κάθε πρωί μια καρδερίνα έρχεται και τραγουδάει  
στη μικρή μας αυλή, πάνω στου πηγαδιού το μάγουλο.

289

Βαλεντίνο. Ποιος είναι πάλι αυτός ο ξενόφερτος αγύρτης;  
Θεά του έρωτα ήταν πάντα η αφρογέννητη Αφροδίτη.

290

Μοιάζεις νεκρός, πλεούμενο παρατημένο στο μουράγιο  
αν τίποτε δεν περιμένεις πια να 'ρθει την άλλη μέρα.

291

Την κάθε μέρα που περνάει έχουμε και μian απώλεια,  
φεύγει ένας φίλος, πέφτει εν' αστέρι, μια προσδοκία σβήνει.

292

Πίσω από τα ονόματα των αρχηγών και των ηρώων  
πόσοι ανώνυμοι νεκροί κάτω από τη σκόνη των καιρών.

293

Ξεχασμένες φωνές, πρόσωπα αγνά, έρχονται στο νου και φεύγουν  
σαν ήχους που τους φέρνει ο άνεμος, σαν ήχους που τους παίρνει.

294

Τέλειωσε η μάχη, ματωμένοι, νηστικοί δένουν τις πληγές τους  
και το φεγγάρι βηματίζει αργά σ' ένα βουβό ουρανό.

295

Στο πρώτο τους ραντεβού – και τελευταίο – είχε πανσέληνο,  
«ωραίο φεγγάρι» είπε αυτή, κι αυτός: «Ναι, για να μάσουμε καπνό».

296

Ένας ήλιος ολοπόρφυρος πάνω απ' τα ψηλά κατάρτια  
και μια ανθισμένη μπουκαμβίλια που απομυζά το βράχο.

297

Τι εποχή κι αυτή, πρέπει πάντα να είμαστε σ' εγρήγορση  
σαν τους βοσκούς που ανάβουνε φωτιές να διώξουνε τους λύκους.

298

Το μικρό καφενεδάκι μας είχε μια μεγάλη πινακίδα:  
«Η ΜΑΤΩΜΕΝΗ ΑΓΑΠΗ» και μια καρδιά τρυπημένη με σαγίτα.

299

Κάποτε μοιράζαμε τις χαρές, μα και τις πίκρες μας  
όπως μοιράζουν το ψωμί δυο φίλοι στην οικοδομή.

300

Πώς άντεξε η πατρίδα μου τόσους πολέμους και αφανισμούς,  
σαν ένα δέντρο περήφανο που στέκει ορθό στις πυρκαγιές.

301

Αν απ' τη μάχη της ζωής ο πειρασμός σου πει να φύγεις,  
κράτα γερά τον όρκο σου: «ου καταισχυνώ όπλα τα ιερά...».

302

Τους Λαιστρυγόνες και τους Κύκλωπες μπορείς να πολεμήσεις  
μονάχα αν καίει στα φρένα σου η προσδοκία του Οδυσσέα.

303

Εύπνησε με χαμόγελο, μεσ' τα' όνειρό του είχε βρεθεί  
σε μια πλαγιά με αγριολούλουδα που τα ράντιζε η βροχή.

304

Η μάνα μου ήταν σοβαρή, σπάνια γελούσε, άγια μορφή,  
με μια μελαγχολία κλεισμένη ανάμεσα σε δυο ρυτίδες.

305

Παινέματα γι' αντρείοσύνη, για θρησκεία, για πατρίδα,  
χτες ήμασταν πολλοί, μα λίγο πριν αρχίσ' η μάχη λιγοστοί.

306

Όταν ξεφύγεις απ' την άγωνα κοιλάδα της μιζέριας  
θα σου στείλω δυο πορφυρά γαρύφαλλα με τον Ερμή..



307

Τα παιδικά μας Χριστούγεννα, με καραμέλες και χαρούπια,  
με σπαθιά από κρύσταλλα που κρέμονταν από τις στέγες.

308

Καράβια γερασμένα στην ακτή τα τρώει αρμύρα και σκουριά,  
άδεια κουφάρια που τους έφυγε η ψυχή, καπεταναίοι και ναύτες.

309

Στις γειτονιές με τις αλάνες η παλιά μου ανέμελη ζωή,  
στην πόλη με τα σούπερ και τα φώτα η τωρινή μου θλίψη.

310

Ουτ' ένας γλάρος στον τεφρό ουρανό, στο πέλαγο μήτε κουπί,  
όταν φοβούνται, λένε, τα πουλιά κρύβονται μέσ' τα σύννεφα.

311

Ήταν αφύσικο και τραγικό, πριν από κάθε μάχη,  
για την αγάπη τραγουδούσαμε, χλευάζοντας τον Χάρο.

312

Στη ζωή σου δε χρειάζεται να κάνεις τους άθλους του Ηρακλή·  
γέμισε τις μέρες σου με μικρές μη κραυγαλέες πράξεις.

313

Μας χώριζε το ποτάμι, κάποτε περάσαμε απέναντι,  
ίδιοι καημοί και κει, τα βάσανα του κόσμου δεν τελειώνουν.

314

Σουρεαλισμός, μηδενισμός, Νταντά..., καημένη ποίηση  
από τραγούδι του λαού κατάντησες πεζολογία και γρίφος.

315

Δεν έχει πάντα απανεμιά, φορές φυσούν τρελοί βοριάδες  
πρέπει να μάθεις να ταξιδεύεις και σε δύσκολες θάλασσες.

316

Με τα στοιχειά και με τη μοίρα του πάλεψε ο μέγας Οδυσσέας·  
λάθος Καβάφη, ήταν πικρός ο γυρισμός για την Ιθάκη.

317

Γυμνοί γρανίτες, καταχνιά κι ανελεήμονη θάλασσα·  
πικρός χειμώνας και κακός, μα πού θα πάει, θα περάσει.

318

Πάντοτε φταίνε οι άλλοι , όχι εμείς , οι σκοτεινές δυνάμεις,  
δε θα μας έβλαπτε θαρρώ και μια σπουδή αυτογνωσίας.

319

Ήταν ωραίος ο περίπατος μέσα στους ελαιώνες,  
μας καλωσόρισε ο καιρός με το χαμόγελο των λουλουδιών.

320

Μην κλείνεσαι στις μοναξιάς τη φυλακή αφού υπάρχει  
η μεγάλη γαλανή αυτοκρατορία της ποίησης.

321

Γέρασε χωρίς παιδιά και δίχως φίλους, στο μεγάλο σπίτι  
καμιά φωνή, το φρικαλέο μονάχα αλύχτισμα της μοναξιάς.

322

Να είσαι μαχητής, προδοτικό μαχαίρι αν σε χτυπήσει  
πεθαίνοντας για ιδανικά να λες: θάνατος δεν υπάρχει.

323

Οι αστραπές μας φοβίζουν, μα κρατάμε σφιχτά την ελπίδα,  
καθώς οι καλαμιές λυγούν στον θρασεμένον άνεμο.

324

Παραπετάσματα βουνών, πουλιά στα τέσσερα φτερά του ανέμου  
κι ονειροπόλοι εμείς δεινοί, ταξίδια σχεδιάζουμε «επί χάρτου».

325

Χρόνια και χρόνια αγόγγυστα παλέψαμε για τη ζωή,  
όπως οι παλιές υφάντρες στις υπομονής τον αργαλειό.

326

Κάποιος να βγει απ' το λυχνάρι του Αλαντίν και σαν τον Φειδιππίδη  
στην πόλη ν' αναγγείλει το τεράστιο εκείνο «Νενικήκαμεν».

327

Ο κρύος βοριάς χτυπάει τα παλιά παραθυρόφυλλα  
κι εμείς μπροστά στο τζάκι αναπολούμε ζεστά καλοκαίρια.

328

Τ' όνειρο δεν έσβησε, δεν χάθηκε, ας προσπαθήσουμε  
την κατασκότεινή μας νύχτα να γεμίσουμε μ' αστέρια.

329

Ένα φως απαλό, άσβηστο καίει στο βάθος της μνήμης  
είναι τ' αξέχαστα παντοτινά, τα παιδικά μας χρόνια.

330

Στην πατρίδα μου τα ποτάμια κυλάνε τραγουδώντας  
καθώς οι άνεμοι ταιριάζουνε μουσικές συγχορδίες.

331

Η ζωή για τους πολλούς δεν είναι ρεμβασμός ρομαντικός,  
είναι μια ανάβαση πολύ κοπιαστική, είναι μια μάχη.

332

Έφτασε μουσκεμένος από βροχή και φεγγαρόφωτο  
κι έδωσε το μήνυμα μ' ένα στεναγμό ανακούφισης.

333

Είμαστε ζωντανοί, διορθώνουμε τα τσακισμένα ξάρτια  
κι απτόητοι ετοιμαζόμαστε για καινούρια ταξίδια.

334

Οι γυναίκες στις φτωχογειτονιές ποτίζουνε τις γλάστρες,  
θέλουν, μαζί με το βασιλικό, να πρασινίσ' η ελπίδα.

335

Η ευτυχία είναι μια λέξη που την παίρνει ο άνεμος,  
ένα όνειρο απατηλό που σε πονάει όταν ξυπνήσεις.

336

Μη μας ξεγελάει η νηνεμία, η κρύα επιφάνεια,  
να 'μαστε σ' εγρήγορση, με διεσταλμένες τις αισθήσεις

337

Ήθελε να έχει μια βεβαιότητα στον αβέβαιο κόσμο,  
πως πάντα στη ζωή ένας ήλιος θα φωτίζει τα σκοτάδια.

338

Αν έφαγες της φτώχειας το ψωμί κι αντί νερό ήπιες φαρμάκι,  
τόρα που ξέφυγες, μην το ξεχνάς, μυριάδες υποφέρουν.

339

Πυρκαγιές, συμφορές, πόλεμοι, λιμοί, λοιμοί, κατακλυσμοί,  
κι όλοι οι πανάρχαιοι θεοί κάθονται απαθείς στο θρόνο τους.

340

Κάναμε λάθη κι απερίσκεπτα ξοδέψαμε τον χρόνο·  
πιστεύω αληθινά πως ήρθε πια ο καιρός για σωφροσύνη.

341

Ελάτε να δέσουμε τις λαβωματιές, να οργανωθούμε  
κι όλοι μαζί να ρίζουμε στο κύμα της πίκρας το βουνό.

342

Είμαστε, λένε, το θαύμα των θαυμάτων κι όμως μας θλίβει  
η παροδικότητα, η κεντρική οδύνη της ζωής.

343

Τι όμορφη του φάνηκε η ζωή, τώρα που ερωτεύτηκε,  
σαν όνειρο που ταξιδεύει στην άσπρη χαίτη των κυμάτων.

344

Χωρίς περίσκεψη ανοιχτήκαμε στον πόντο, ναυαγήσαμε·  
οι ανοιχτές θάλασσες είναι για τα μεγάλα καράβια.

345

Όσοι γράφουμε στίχους ρίχνουμε μηνύματα στη θάλασσα,  
κλεισμένα σε μπουκάλια ποιος θα τα βρει και ποιος θα τα διαβάσει;

346

Έπρεπε να το ξέρουμε και να' μαστε πιο διαλλακτικοί,  
τα δέντρα που δε λυγίζουν τα κλαδιά τα τσακίζει η θύελλα.

347

Μεγάλωσε μόνος τρία παιδιά, φύγανε, τον ξεχάσανε,  
στο ξόδι του τρία στεφάνια: «Στον λατρευτό μας πατέρα».

348

Δεν της έγγραφε κανείς, μα κάθε Τρίτη και Παρασκευή  
στητή στην πόρτα πρόσμενε τον ερχομό του ταχυδρόμου.

349

Ἦρθες στη γη Χριστέ για τους αμαρτωλούς και για τους πένητες·  
γεμάτος είναι ακόμα ο κόσμος με πένητες κι αμαρτωλούς.

350

Πότε πότε φτάνουν και καλές ειδήσεις απ' το μέτωπο,  
σαν σύντομη βροχή σε περιόδους μεγάλης ανομβρίας.

351

Άσε να σε κατηγορούν για τα μικρά σου οράματα·  
όποιος κοιμάται δίχως όνειρα πεθαίνει κάθε βράδυ.

352

Όλοι έχουμε ανάγκη από μια μικρή ανάπαυλα,  
σαν τ' αποδημητικά πουλιά στο μεγάλο τους ταξίδι.

353

Δε ζήτησε αξιώματα κι ανέφελη ζωή, μονάχα  
το αναφαίρετο δικαίωμα να ζήσει ελεύθερος.

354

Ήτανε δύσκολοι καιροί, γίνανε λάθη, χάσαμε μάχες,  
κάνοντας συχνά επικλήσεις σε θεούς που δε γνωρίζαμε.



355

Καθώς πλησίαζε η νύχτα με τα σιγανά της βήματα,  
εμείς σιωπηλοί ξεκινούσαμε να βρούμε την ελπίδα.

356

Μόνο και μόνο γιατί έζησες κι είδες τον ήλιο, πρέπει  
να προσφέρεις στο θεό σου μέλι και γάλα ευγνωμοσύνης.

357

Νάμαστε απρόβλεπτοι, να μη δείξουμε τις προθέσεις μας,  
είναι καιρός θαρρώ ν' αφήσουμε τον εχθρό ν' ανησυχεί.

358

Γράφουμε στίχους, ποιοι είναι οι παραλήπτες, γράφουμε στίχους·  
στέλνουμε μηνύματα και σήματα, μα πού 'ναι οι παραλήπτες;

359

Μας τρώει η έγνοια αν υπάρχει ζωή μετά το θάνατο·  
για μύριους και μύριους δεν έχει ζωή και πριν το θάνατο.

360

Ο Αριστέας\* είχε το χάρισμα να βρίσκεται κι εδώ κι αλλού  
κι εγώ είμαι πάντα εδώ και σύγκαιρα θαρρώ πως ταξιδεύω.

---

\* Αριστέας: Πρόσωπο μυθικό που είχε την ικανότητα να εμφανίζεται ταυτόχρονα σε δύο μέρη. Ακόμη και μετά το θάνατό του, λένε πως τον είδαν στην Κύζικο και στο Μεταπόντιο της Κάτω Ιταλίας.

361

Παράτα το ερμητήριό σου ποιητή κι έβγα στους δρόμους  
ν' ακούσεις το υπόκωφο καρδιοχτύπι της κοινωνίας.

362

Αν κάποτε συναντηθώ με το Θεό, θα του μιλήσω:  
«σ' ευχαριστώ που αξιώθηκα να ζήσω στο σύμπαν σου».

363

Όταν εκείνη του είπε «σ' αγαπώ» τι μελωδία, θεέ μου,  
σα μαγικό κελάδημα αηδονιού χαράματα στο δάσος.

364

Κάποτε είχαμε τις τσέπες μας γεμάτες με τραγούδια,  
τ' άλικά χείλη με χαμόγελα και τις καρδιές με αγάπη.

365

Συνθήματα στους τοίχους: «Ειρήνη», «Δουλειά», «Δημοκρατία»...  
κι ακόμη αυτό: «Θάνατος στις πουτάνες που δεν πληρώνονται».

366

Θα ήταν οδυνηρό για μας, πικρό σα δηλητήριο,  
αν όσα πιστέψαμε ήτανε μια μεγάλη χίμαιρα.

367

Δυο δελφίνια παίζουν στο νερό, δυο γλάροι στο γαλάζιο αγέρα,  
δυο νέοι φιλιούνται κάτω απ' την ελιά, χαμογελάει ο πλάστης.

368

Ε, σεις οι χιλιάδες σκοτωμένοι για λευτεριά και δίκιο,  
μπεείτε μπροστά να ξεκινήσουμε την αλλαγή του κόσμου.

369

Πάντα σε βρίσκανε ανοχύρωτη, γλυκιά- πικρή πατρίδα,  
σαν την καρδιά ενός ποιητή, που όλοι μπορούν να λεηλατήσουν.

370

Τοπία τυλιγμένα στην ομίχλη, βουρκωμένοι ουρανοί  
και δρόμοι ατελείωτοι προτού ανταμώσουμε τον ήλιο.

371

Είναι κι αυτό μια βεβαιότητα, θα 'ρθουν τα χελιδόνια  
να χτίσουν πάλι τις φωλιές κάτω απ' τα ρείθρα των σπιτιών.

372

Οι πιότεροι ξοδεύουν τη ζωή τους στο δώσε και στο πάρε  
κι εγώ αμετανόητος – μπορεί κι ανόητος – να γράφω στίχους.

373

Στον πόλεμο είδε τόση φρίκη που η καρδιά του θρυμματίστηκε  
και μια ζωή αγωνίζεται να συμμαζέψει τα κομμάτια.

374

Η ζωή έχει ξαφνιάσματα, κάτι που δεν το περιμένεις,  
όπως ξαφνικά τινάζεται στο δρόμο σου ο κορδαλλός.

375

Αν μας σκεπάσουνε τον ήλιο, αν μας κλέψουν το φεγγάρι  
ν' ανάψουμε φωτιές, μακριά μας να κρατήσουμε τη νύχτα.

376

Ποια κακιά μοίρα άλλαξε την Ελλάδα μου; Κάποτ' εδώ  
ήτανε τόπος του φωτός, του μέτρου, του υψηλού στοχασμού.

377

Όλοι έχουνε φύγει, μεσάνυχτα, κλειστά παραθυρόφυλλα  
κι ένα παλιό ρολόι που χτυπά μονότονα τις ώρες.

378

Πρόσφυγες, πρόσφυγες στα λιμάνια, στις πλατείες, στους σταθμούς,  
σαν πουλιά απροστάτευτα, που τα τυλίγει η παγωνιά κι η νύχτα.

379

Μάης, γυαλίζουν στις βερυκοκιές οι χρυσαφένιες χάντρες,  
μ' ακόμα να ζεστάνει τις καρδιές της προσμονής ο ήλιος.

380

Δε στερεύει το δάκρυ κι η αφύσικη αντοχή σου Ελλάδα,  
σα λίμνη που τροφοδοτείται από μυστικά ποτάμια.

381

Περνά ο καιρός, οι μέρες γίνονται πουλιά που ταξιδεύουν  
κι όλα τα θάβει ο αφέντης νους, στο μαυσωλείο της μνήμης.

382

Τελειώνουν τα πικρά μερόνυχτα, γλυκαίνουν οι θαμποί ουρανοί,  
έρχεται η Άνοιξη χτυπώντας το βροντερό της το νταούλι.

383

Να σφηνωθεί βαθειά στο νου μας η ιδέα πως μπορούμε  
ν' απαλλαγούμε απ' το φριχτό δέος της αβεβαιότητας.

384

Τα πάντα βυθίζονται αργά στο παρελθόν και χάνονται,  
στον κόσμο αυτό μονάχα ο θάνατος είναι αθάνατος.

385

Αγαπούσε τις πεταλούδες, την ποίηση και τα πουλιά·  
από ανάγκη δούλευε σε βυτίο εκκενώσεως βόθρων.

386

Οιωνοσκόποι ακάλεστοι και κήρυκες μας δείχνουν δρόμους,  
μα προσοχή, μην πέσουμε στους σκοτεινούς γκρεμούς της νύχτας.

387

Τίποτε δε μένει αθάνατο, χάνονται και σβήνουν όλα  
στην ωκεάνια απεραντοσύνη του παρελθόντος.

388

Η κάθε πτώση είναι πικρή, ξυπόλυτα παιδιά, θυμάμαι,  
κλαίγαμε απαρηγόρητοι σαν πέφταν οι χαρταετοί μας.

389

«Μακάριοι οι πεινώντες και διψώντες τη δικαιοσύνη...»  
Όταν το πρωτάκουσε, νόμισε πως τον είχαν αντιγράψει.

390

Πώς να προφυλαχτούμε, παντού ελλοχεύουν κίνδυνοι,  
σαν κερκινέζια που λουφάζουν στα χαλάσματα των κάστρων.

391

Στην κηδεία του μισάνθρωπου τοκογλύφου κόσμος πολύς·  
οι πιότεροι ήρθαν να βεβαιωθούν αν όντως απεβίωσε.

392

Κομπολόι ατέλειωτο της προσμονής οι μέρες, σαν ποτάμι  
που σέρνει τα θολά νερά του κάτω από παλιά γεφύρια.

393

Ονειρεύονταν να φύγει απ' τη βουή της πόλης, να βρεθεί  
στη θάλασσα, εκεί που σμίγουν τα πουλιά και τα καράβια.

394

Δεν υπάρχει δεύτερη ευκαιρία, χαμογελάτε στη ζωή  
προτού περάσετε από την ύπαρξη στην ανυπαρξία.

395

Ήταν άδοξα και μαγικά τα νεανικά μας όνειρα,  
σα λευκά θαλασσοπούλια πάνω στ' άλμπουρα των караβιών.

396

Δε ζήτησα ποτέ παινέματα και κολακείες, ξέρω  
δεν είμαι ποιητής καλός, μα μια ζωή προσπάθησα να γίνω.

397

Θάψε τα πικρά σου δάκρυα, τις μέρες της αναμονής  
εκεί, στο κοιμητήριο των χαμένων μας προσδοκιών.

398

Αν ναυαγήσεις, δεν είναι αρκετό να ξέρεις κολύμπι,  
πρέπει να γνωρίζεις σε ποια κατεύθυνση είναι η στεριά.

399

Σαν χειμώνιαζε, η μητέρα μου μάζευε τα μυριστικά της,  
προτού να τα σαρώσουν άγριοι και παγωμένοι άνεμοι.

400

Όσοι αγαπάτε τα ποτάμια μη ρίχνετε πέτρες στην κοίτη,  
όσοι αγαπάτε τα πουλιά φυτέψτε δέντρα να κουρνιαίνουν.

401

Μονάχα οι ρομαντικοί ποιητές και οι ερωτευμένοι βλέπουν  
το κόκκινο της παπαρούνας στο μάγουλο της Άνοιξης.

402

Κάναμε τόσα λάθη, φτάσαμε στην άκρη της απελπισίας,  
δε μας ανακουφίζουν ούτε οι νεροποντές των δακρύων.



403

Αυτά τα ολόπικρα από δάκρυα κι αίμα χρώματα  
μπορεί ν' αργήσουν λίγο οι καιροί, μα θα γεμίσουν άνθη.

404

Αν το ηθικό σου πέφτει χαμηλά, διάβασε ποίηση  
με τις σκάλες των στίχων μπορείς να ανέβεις ως τ' αστέρια

405

Όλα αναλλοίωτα και θετικά, σαν τότε που χε φύγει,  
μόνο που ο καημός είχε σκάψει το πρόσωπο της μάνας του.

406

Αν ερχόταν η μεγάλη αγάπη το 'χε τάμα να της δώσει  
μιαν ανθοδέσμη μ' εκατό χαμόγελα της μαργαρίτας.

407

Ακόμα και οι σοφοί δεν μπόρεσαν ποτέ να ιχνηλατήσουν  
το σκοτεινό σύμπαν της ανθρώπινης παραφροσύνης.

408

Μονάχη της η ποίηση δεν μπορεί ν' αλλάξει τον κόσμο,  
μα η μυστική της δύναμη μπορεί να συντηρήσει τ' όνειρο.

## ΑΣ ΑΝΕΒΟΥΝ ΣΤΟ ΒΗΜΑ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ

Κατεβάστε από το βήμα όσους φοράνε  
τις πορφυρές εσθήτες της εξουσίας.  
Δεν μπορούν να μας σώσουν πια οι πολιτικοί,  
οι ρήτορες, οι οικονομολόγοι, το ιερατείο,  
οι τραπεζίτες, οι μάντις, οι σοφιστές, οι νομοθέτες.  
Ας ανέβουν στο βήμα οι μεγάλοι ποιητές.  
Αυτοί θα λευτερώσουν τις ψυχές απ' την απόγνωση,  
αυτοί θα δυναμώσουν την ελπίδα,  
την αγάπη για το φως και για τη γνώση,  
την ορμή για δράση και δημιουργία.  
Οι ποιητές είναι ιερείς του λόγου, η λαϊκή συνείδηση,  
οι μεγάλοι πυρφόροι, οι αληθινοί προφήτες της αποκάλυψης,  
αυτοί που αφουγκράζονται τον καλπασμό των αιώνων.  
Ας ανέβουν στο βήμα οι μεγάλοι ποιητές  
και με φωνή που συγγενεύει με βροντή ας φωνάξουν:  
Όχι στο θρίαμβο της καταστροφής.  
Όχι στη σκοτεινή επικράτεια του θανάτου.  
Όχι στην ακινησία και τη σιωπή του χιονιού.  
Όχι στην αδικία και τη φθορά.  
Ας ανέβουν στο βήμα οι μεγάλοι ποιητές.  
Αυτοί μπορούν να μιλήσουν για τη μελλούμενη Άνοιξη,  
για την ασύλληπτη μαγεία της ζωής,  
κι όπως πάντα να χαράζουν  
το καινούργιο δρομολόγιο της ιστορίας.

## Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ

Η όμορφη βασίλισσα της Καρίας, η γενναία Αρτεμισία,  
καπετάνισσα με πέντε πλοία, ακολούθησε τον Ξέρξη.  
Στην πολυσήμαντη της Σαλαμίνας ναυμαχία  
με ασίγαστο πάθος πολέμησε τους Έλληνες,  
τους Πέρσες όλους ξεπερνώντας σε ανδρεία και τόλμη.  
Απ' το μεγάλο χαλασμό τη γλυτώσανε οι θεοί,  
μα λαβωμένη αγιάτρευτα από έρωτα απελπισμένο  
στην αγκαλιά του Χάρου αναζήτησε τη λύτρωση,  
πηδώντας στο γαλανό Αιγαίο  
από την κορυφή ενός βράχου.

## Η ΠΟΡΝΗ ΑΜΑΛΙΑ

Η πασίγνωστη εταίρα της Θεσσαλονίκης  
η ωραία και αμαρτωλή Αμαλία  
μια ζωή ασυλλόγιστα μοίραζε τα λεφτά της.  
Προίκισε πάνω από είκοσι άπορα κορίτσια  
βοήθησε άπειρους άλλους που πένονταν  
κι αδιάλειπτα κατέθετε τον οβολό της  
στο φιλόπτωχο ταμείο της ενορίας.  
Όταν μεγάλη πια τη βρήκε ο θάνατος  
στο ξόδι της δε βρέθηκε κανείς  
ν' ανάψει ένα κερί στη μνήμη της.  
Η πόρνη Αμαλία ήτανε βέβαια αμαρτωλή  
μα τα λεφτά της πάντα καθαρά κι ωραία.  
Κόσμος αχάριστος, μα τουλάχιστο, θεέ μου  
συγχώρεσέ την κι ας αναπαυθεί η ψυχή της  
σε μια απόμερη γωνιά του παραδείσου.

## ΔΕ ΘΑ ΤΟ ΠΙΣΤΕΨΕΤΕ

(για την τραγωδία στο Μάτι)

Αυτή η τραγική, καταραμένη μέρα  
θα μείνει καρφωμένη στο χρόνο.

Άνοιξε η κόλαση το απαίσιο στόμα της  
και ξέρασε τις φλόγες της αποκάλυψης  
στον ήρεμο μικρό μας παράδεισο.

Κάποτε εδώ κελαηδούσανε χίλια πουλιά  
κάποτε εδώ παίζανε χαρούμενα χίλια παιδιά  
και σ' ένα απόγευμα, σε λίγες ώρες  
ήρθε ο όλεθρος.

Τα σάρωσε όλα η πυρκαγιά του θανάτου:  
ενενήντα εννέα νεκροί,  
χίλιοι ενενήντα εννέα τραυματίες,  
τρεις χιλιάδες ενενήντα εννέα καμένα σπίτια,  
και δέκα χιλιάδες ενενήντα εννέα λαβωμένες ψυχές.

Κι όμως δε θα το πιστέψετε,  
το βράδυ το φεγγάρι σεργιανούσε αμέριμνο  
και το πρωί ο Αυγερινός αναβόσβηνε τα φώτα του.

## ΒΡΟΝΤΟΥ

Εδώ είναι ένας τόπος παράξενος:

Βουνά από γρανίτη και πυριτόλιθο,  
μαύρα ορυκτά, λευκά μάρμαρα  
και κόκκινο άργιλο.

Στις σχισμές των βράχων χόρτα πικρά,  
μεθυστικό θυμάρι, φτέρη και σπαθόχορτο.

Δάση με οξιές, πεύκα κι άγριες κερασιές,  
αλλόκοτες καταχνιές, γκρίζα ποτάμια  
και σύννεφα από ατσάλι.

Χαλάσματα, χαλάσματα, καμένες εκκλησιές  
κι αγέρας που ολολύζει στα χορταριασμένα μνήματα.

Ναι, είναι τόπος πικρός, μ' αυτός μας γέννησε.

## ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΓΕΙΑ

Ξαφνικά έσβησε ο ήλιος, κατέβηκε η νύχτα,  
μια νύχτα δίχως άστρα, δίχως ιριδισμούς,  
κρύα σα νοτισμένη πέτρα, πικρή σα δηλητήριο.  
Χάθηκαν τ' ανθισμένα τοπία, των πουλιών οι μουσικές  
όπως χάνεται τ' όνειρο πίσω απ' τα κλειστά ματόφυλλα.  
Το δέντρο της αυλής μας που μεγάλωσε  
με της αγρύπνιας τα δάκρυα, της καρδιάς τις σταλαγματιές  
το έριξε κάτω η καταιγίδα, το έκαψε ο κεραυνός.  
Ποιος θεός και ποιος προφήτης θα μας δώσει κουράγιο,  
ποιος άγιος θ' απλώσει τα χέρια να παρηγορήσει τη μάνα  
ποιος τον πατέρα που ξαφνικά  
νιώθει γερασμένος μέσα στην απέραντη πίκρα του;  
Καλέ μου φίλε  
καθώς διαβαίνεις τον Αχέροντα άκου ένα μικρό ποιητή,  
η ζωή σου δεν τελειώνει εδώ,  
θα ζεις στη μνήμη και στην καρδιά μας.

## ΑΝΕΡΓΟ Θ' ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ

Έτσι όπως γυρίζει η ανέμη της ζωής  
κι έρχονται όλα τ' απάνω-κάτω  
κι έρχονται δίσεχτοι καιροί νύχτα γεμάτοι  
και σμίγει ο κεραυνός με τη βροχή  
κι η πικροθάλασσα με της ακτής τα βράχια,  
να μη σκιαχτείς, μη φοβηθείς.  
Από της πίκρας το κατώφλι σήκω ορθός  
και δύναμη γιομώνοντας το στέρνο  
φώναξε δυνατά να σ' ακούσουν οι θεοί:  
Όχι πια οι ηρωικοί θάνατοι της Ιλιάδας,  
ναι η επική επιβίωση της Οδύσσειας,  
εμείς θ' αφήσουμε άνεργο το θάνατο.



## ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ

Ε, και λοιπόν, τι έγινε που δεν κερδίσαμε;  
Οι μαχητές δε νιώθουν ενοχές όπως οι λιποτάκτες.  
Στο κάτω κάτω έτσι είναι η ζωή  
και χάνεις και κερδίζεις.  
Αν κάτι μας πικραίνει είναι το ανάθεμα  
για την αποκοτιά ν' αντισταθούμε.  
Αυτοί, φυσικά, ήταν αλλού  
όταν το χρέος χτυπούσε τις καμπάνες του.  
Ναι, αυτό καίει και πονά, σαν την αλήθεια.

## Ο ΕΠΙΣΚΕΠΤΗΣ

Φρόντισαν όλοι ο επίσημος επισκέπτης  
να τύχει της καλής φιλοξενίας τους.  
Του έδειξαν την όμορφή τους πόλη  
με τα πολλά φώτα, τα γλεντομάγαζα, τα καζίνο...  
Στο τέλος τον πήγαν στο ξακουστό πάρκο  
με τα εξωτικά φυτά, τα περίτεχνα σιντριβάνια  
και τ' αγάλματα των βασιλιάδων, των κυβερνητών,  
μα φυσικά και των μεγάλων ευεργετών.  
- Όλα ωραία και καλά, είπε ο επισκέπτης,  
όμως, πού είναι οι ανδριάντες των ποιητών;

## ΝΑΥΑΓΙΟ ΠΟΥ ΕΠΙΠΛΕΕΙ

Αν δεν αγάπησες με πάθος τη ζωή,  
τη μουσική μελωδία, τον κυματισμό της ποίησης  
κι αν ποτέ, δεν ένοιωσες  
να διαπερνά το σώμα σου του έρωτα το ρίγος,  
αν δε σ' άγγιξε ποτέ, δε σε συγκίνησε  
του διπλανού σου η δυστυχία και ο πόνος,  
αν δεν τόλμησες ένα ταξίδι μακρινό  
απ' τη ρουτίνα της ζωής σου να ξεφύγεις,  
αν καμιά φλόγα ή πυρκαγιά  
δεν έκαψε το νου σου και την καρδιά σου,  
αν δεν πάλεψες για κάποιο ιδανικό,  
κι αν έτυχε να ζεις ακόμα,  
με ναύαγιο μοιάζεις που επιπλέει.

## Σ Υ Μ Π Α Ν

Σύμπαν, δυο συλλαβές, μια λέξη μαγική  
που κλείνει μέσα της το σύνολο της δημιουργίας.  
Ποιος μας ξεγέλασε κι άκριτα πιστεύαμε  
πως η ασήμαντη γη μας είναι το κέντρο του κόσμου;  
Κοίταξε ψηλά κι άνοιξε τα μάτια και τα φρένα σου  
να δεις το θαύμα των θαυμάτων, ένα σύμπαν:

- 6 Απέραντο, μεγάλοπρεπο, πολύφωτο,  
Απεριόριστο, μυστηριώδες και φανταστικό·
- 12 Απύθμενο, πολυδαίδαλο, ακαταμάχητο,  
Αλλόκοτο, πολύπλοκο και τρομακτικό·
- 18 Αείφωτο, παράλογο, μεταβαλλόμενο,  
Αινιγματικό, μεγαλειώδες και παράδοξο·
- 24 Αβυσσαλέο, κατάφωτο, συναρπαστικό,  
Απίθανο, μυριάστερο και θαυμαστό·
- 30 Ανεξερεύνητο, προαιώνιο, εκρηκτικό,  
Αφάνταστο, αχανές και αναγεννώμενο·
- 36 Απροσμέτρητο, χαώδες, πανάρχαιο,  
Ανεξήγητο, φαντασμαγορικό και έκπαγλο·
- 42 Αρμονικό, ρέον, διαστελλόμενο,  
Άτακτο, εκπληκτικό και δυναμικό·

- Ασύνορο, γοητευτικό, διαιώνιο,  
48 Αδυσώπητο, βίαιο και υποβλητικό·  
Απειρομέγιστο, μοναδικό, περίλαμπρο,  
54 Ακραίο, παμμέγιστο και μυθικό·  
Αείβιο, έκθαμβο, ακανόνιστο,  
60 Ατελεύτητο, υπέροχο και φωταυγές·  
Ανεξάντλητο, ιδιόρρυθμο, γοργοκίνητο,  
66 Ανεξάρτητο, δυσερμήνευτο και θαλερό·  
Αντιφατικό, εξελισσόμενο, σπινθηροβόλο,  
72 Ακατάλυτο, φωτοβόλο και πολύμορφο·  
Αξεπέραστο, πολυχρόνιο, παντοδύναμο,  
78 Ακατανόητο, σφριγηλό και αεικίνητο·  
Ανυπολόγιστο, έκτακτο και ασύλληπτο,  
84 Άμετρο, ανομοιόμορφο και τραχύ·  
Ανεπανάληπτο, υπέρμετρο, διάπυρο,  
90 Ασύμμετρο, ενεργό και ιδιόμορφο·  
Απροσπέλαστο, περίεργο, εκκεντρικό,  
96 Απαράμιλλο, ασύνοπτο και αδιάγνωστο·  
Απειροπληθές, εξαίσιο, συγκλονιστικό,  
102 Ασύγκριτο, γαλαξιακό και παντοτινό·

- 108 Ανυπέρβλητο, πυρπολούμενο, σιωπηλό,  
Άλκιμο, μαργαριτοστόλιστο και φωτεινό·
- 114 Αστροβριθές, πολυσύνθετο, καταπληκτικό,  
Ανερεύνητο, θαμπωτικό και άβατο·
- 120 Απροσδιόριστο, σιβυλλικό, ευκλεές,  
Αιωνόβιο, ευσταλές και ολόλαμπρο·
- 126 Ακατάληπτο, φλεγόμενο, περίτεχνο,  
Ακμαίο, διαμαντοστόλιστο και αμέρωτο·
- 132 Ακαταμέτρητο, περίστρεπτο, απρόσιτο,  
Αριστουργηματικό, ποικιλόμορφο και ασταθές·
- 138 Αδιανόητο, περιανυγές, ανέκκλητο,  
Ασύμβατο, πολυδιάστατο και λυσιτελές·
- 144 Ακαθόριστο, ευειδές, πανώριο,  
Αειγενές, έξοχο και πολυύμνητο·
- 150 Άπειρο, διηνεκές, μυριοπλούμιστο,  
Αείροο, ανέσπερο και ξεχωριστό·
- 156 Αστροφώτιστο, αδάμαστο, επιβλητικό,  
Ανελισσόμενο, πυρφόρο κι ακατάβλητο·
- 162 Ατιθάστευτο, ποικιλότροπο, περίφημο,  
Απειλητικό, πολυθρύλητο και φαιινό·

- 168 Ατέρμονο, πυρογενές, τηλέφωνο,  
Ασυνεχές, εξωφρενικό και διαυγές·
- 174 Ανεξιχνίαστο, εύρωστο, αειθαλές,  
Αρχέγονο, πυροφλεγές και μακραίωνα·
- 180 Ανημέρωτο, εκτυφλωτικό, υπέρλαμπρο,  
Άρρητο, χρυσοκέντητο και φωτόλουστο·
- 186 Ανερμήνευτο, πολύευρο, ισότροπο,  
Ατελείωτο, περίπλοκο και ομογενές·
- 192 Απροσδόκητο, πολυδύναμο, ζοφερό,  
Ανεπίγνωστο, σύνθετο και ιδιοσύστατο·
- 198 Ατίθασο, πολυποίκιλο, υπερβατικό,  
Απαστράπτων, ετερογενές και ανίκητο·
- 204 Αυθύπαρκτο, μαυλιστικό, πάνσεπτο,  
Ακτινοβόλο, θαυματουργό και θεσπέσιο·
- 210 Αστραφτερό, εκτενές, απαραχάρακτο,  
Αδιερεύνητο, πολυπληθές και αυθυπόστατο·
- 216 Αέναο, διαρκές, αξιοθέατο,  
Ακατανίκητο, ονειρικό και ασυναγώνιστο·
- 222 Απερίγραπτο, λαμπρό, υπεραισθητό,  
Αστραποβόλο, παμπάλαιο και ανανεούμενο·

- 228 Αναρίθμητο, ισόρροπο, πλουμιστό,  
Ανώλεθρο, κραταιό και μακρόβιο·
- 234 Αρίφνητο, υπερμεγέθες, περιελιγμένο,  
Αδιάβατο, ξομπλιαστό και ανισομερές·
- 240 Απόμακρο, ειδυλλιακό, παραμυθένιο,  
Άσηπτο, πανοραμικό και ονειρογέννητο·
- 246 Αξεδιάλυτο, δραστήριο, δημιουργικό,  
Απρόβλεπτο, τρισμέγιστο και πλανευτικό·
- 252 Ανυπότακτο, άδηλο, πολύπλευρο,  
Ανέλεγκτο, ρεαλιστικό και πασίδηλο·
- 258 Αθάνατο, δυνατό, τετελεσμένο,  
Αμετάκλητο, θελκτικό και ρωμαλέο·
- 264 Αιώνιο, ευπροσήγορο, αγέρωχο,  
Αναλλοίωτο, στιβαρό και ασαφές·
- 270 Άφθαρτο, σελασφόρο, δεδομένο,  
Αμείλικτο, ολόφωτο και παράξενο·
- 276 Απαράβλητο, δυσνόητο, καμπυλοειδές,  
Άρρηκτο, συνεκτικό και δυσανάλογο·
- 282 Αδιάσπαστο, εφιαλτικό, παλλόμενο,  
Ασυγκράτητο, εντυπωσιακό και συνεχές·



- 288 Άτηκτο, φοβερό, οργανωμένο,  
 Αγαλήνευτο, υπερβολικό και εύτακτο·  
 294 Αυτογενές, λειτουργικό, υπέρλογο,  
 Άγνωστο, υπαρκτό και μαγευτικό·  
 300 Απίστευτο, ορμητικό, ευσταθές,  
 Άτρωτο, πολύπτυχο και ποιητικό·  
 306. Ανελέητο, εξωλογικό, ολόφλογο,  
 Άχρονο, γενεσιουργό και περίακτο·  
 312. Αβυθομέτρητο, τρομερό, πεντάμορφο  
 Ανελεήμονο, βιοδυναμικό, παμπληθές·  
 318. Ακοίμητο, πολύκυκλο, παλίνδρομο,  
 Αγεωμέτρητο, πανταρκές και περιβλεπτο·  
 324. Απλησίαστο , γριφώδες, ευπαρουσίαστο,  
 Άναρχο, φανταχτερό και γιγάντιο.  
 330. Ανασκέλιστο, πολύτεχνο, δυσερμήνευτο,  
 Αχαρτογράφητο, διαχρονικό και παράδοξο.

*Και πίσω απ' όλα αυτά, μέσα σε όλα αυτά, παρούσα  
 η παντοδύναμη θεά του σύμπαντος: Η ΕΝΕΡΓΕΙΑ.*

Ακολουθεί ερμηνευτικό γλωσσάρι.

## ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ

Άβατο:	Απροσπέλαστο, απρόσιτο, απλησίαστο.
Άδηλο:	Άγνωστο, αβέβαιο.
Αείβιο:	Αιώνιο, αθάνατο, παντοτινό.
Άλκιμο:	Σφριγηλό, δυνατό, ρωμαλέο.
Ανέκκλητο:	Αμετάκλητο, τετελεσμένο.
Ανελεήμονο:	Δίχως οίκτο, δίχως έλεος.
Ανέλεγκτο:	Ανεξέταστο, μη ελεγμένο.
Ανελισσόμενο:	Μεταβαλλόμενο, εξελισσόμενο, μη στατικό.
Ανόλεθρο:	Αυτό που δεν μπορεί να καταστραφεί.
Απαράβλητο:	Ασύγκριτο, απaráμιλλο.
Αρίφνητο:	Αμέτρητο, αναρίθμητο.
Άρρηκτο:	Αδιάσπαστο, αρραγές.
Άρρητο:	Απερίγραπτο, ανεξήγητο, πολύπλοκο.
Άσηπτο:	Αυτό που δε σαπίζει.
Ασύμβατο:	Ανόμοιο, δεν ταιριάζει με κάτι άλλο.
Ασύνοπτο:	Σκοτεινό, δυσδιάγνωστο, γριφώδες.
Ατελεύτητο:	Ατέρμονο, διαρκές, δίχως τέλος.
Άτηκτο:	Άλιωτο, όχι ρευστό.
Αυτογενές:	Αυτοδημιούργητο.
Βιοδυναμικό	Κατάλληλο για ζωή.
Έκπαγλο:	Θαμπωτικό, εντυπωσιακά όμορφο.
Ετερογενές:	Ανομοιόμορφο, ανομοιογενές.

Ευειδές:	Αρμονικό, ωραίο, ευπαρουσίαστο.
Ευκλεές:	Δοξασμένο, ονομαστό, περίφημο.
Ευσταλές:	Ρωμαλέο, αθλητικό, λεβέντικο.
Εύτακτο:	Οργανωμένο, με καλή τάξη.
Ιδιοσύστατο:	Ανεξάρτητο, αυτοτελές.
Ισοθάνατο:	Ίσο με τον θάνατο – άρα αθάνατο.
Ισότροπο:	Με ίδια φυσική συμπεριφορά.
Λυσιτελές:	Χρήσιμο, ωφέλιμο, τελεσφόρο.
Ομογενές:	Το έχον την αυτή καταγωγή.
Παμπληθές:	Γεμάτο με πλήθος αστεριών.
Περίακτο:	Το δυνάμενο να περιστραφεί περί άξονα.
Περιαυγές:	Λαμπρό, κατάφωτο.
Περίβλεπτο:	Το πανταχόθεν βλεπόμενο.
Περιελιγμένο:	Περιστρεφόμενο, σπειροειδές.
Περίστρεπτο:	Περιστρεφόμενο γύρω από κάποιον άξονα.
Παλίνδρομο:	Κίνηση μπρος-πίσω, ταλάντωση.
Πάνσεπτο:	Αμόλυντο, αγνό.
Πανταρκές:	Πανίσχυρο, ακαταμάχητο.
Σελασφόρο:	Φωτεινό, φεγγοβόλο.
Σιβυλλικό:	Αινιγματικό, μυστηριώδες, δυσνόητο.
Συνεκτικό:	Συνδετικό, ενοποιητικό, μη χαλαρό.
Τηλέφωτο:	Ό,τι φωτίζει σε μεγάλη απόσταση.
Φαινό:	Λαμπερό, φωτεινό, απαστράπτον.

## ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ

Όσοι ευλαβείτε την ποίηση, θα ήταν καλό ν'ανάψετε ένα κερι στη μνήμη αυτών που την υπηρέτησαν.

Τους ποιητές, που με δυνατή ή χαμηλή φωνή, τραγούδησαν τις χαρές και τους καημούς του λαού μας. Σ' αυτούς που πίστεψαν ότι η ποίηση είναι τραγούδι, μοιρολόι, χαιρετισμός, παλμός της καρδιάς, παιάνας, σάλπισμα που οδηγεί τα βήματά του μια στο χορό και μια στους κοινωνικούς αγώνες.

Ο κατάλογος είναι μεγάλος:

Διονύσιος Σολωμός, Λορέντζος Μαβίλης, Αριστοτέλης Βαλαωρίτης, Κωνσταντίνος Καβάφης, Κωστής Παλαμάς, Άγγελος Σικελιανός, Λάμπρος Πορφύρας, Κώστας Βάρναλης, Κώστας Καρυωτάκης, Γιώργος Δελής, Ρίτα Μπούμη Παπά, Νίκος Γκάτσος, Μανώλης Αναγνωστάκης, Οδυσσέας Ελύτης, Γιώργος Σεφέρης, Γιάννης Ρίτσος, Δημήτρης Φραγκόπουλος, Νικηφόρος Βρεττάκος, Νίκος Εγγονόπουλος, Ζωή Καρέλλη, Τάσος Λειβαδίτης, Νίκος Καββαδίας, Μάνος Ελευθερίου, Δημήτρης Χριστοδούλου .....κι εκατοντάδες εκατοντάδων άλλοι, γνωστοί και άγνωστοι, μικροί ή μεγάλοι.

**Τ.Σ.**



## ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Στον Τάσο και τον Κωνσταντίνο Σταμπούλογλου, τα νιοπαλλήκαρα εγγόνια μου - δεκατέσσερα και δώδεκα χρονών - που δακτυλογράφησαν τα ποιήματα του βιβλίου με περισσή δεξιοτητα και γνώση.

Στον Δημήτρη Δημακόπουλο, που επεξεργάστηκε ηλεκτρονικά όλο το κείμενο με υπομονή και μεράκι.

Στη Μαρία και τον Βασίλη Τζανακάρη για τις διορθώσεις και την καλλιτεχνική επιμέλεια. Και ακόμα, προκαταβολικά, σε όλους όσοι θα διαβάσουν έστω και λίγες σελίδες από το βιβλίο μου.

Τ.Σ.



## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝ ΛΕΣ ΠΩΣ ΕΙΣΑΙ ΠΟΙΗΤΗΣ .....	7
ΟΧΙ ΜΟΝΑΧΑ ΟΙ ΑΛΛΟΙ .....	9
ΦΥΛΑΞΟΥ .....	15
ΔΙΣΤΙΧΑ .....	17
ΑΣ ΑΝΕΒΟΥΝ ΣΤΟ ΒΗΜΑ ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΕΣ .....	855
Η ΒΑΣΙΛΙΣΣΑ ΑΡΤΕΜΙΣΙΑ.....	866
Η ΠΟΡΝΗ ΑΜΑΛΙΑ .....	927
ΔΕ ΘΑ ΤΟ ΠΙΣΤΕΨΕΤΕ.....	88
ΒΡΟΝΤΟΥ.....	899
ΜΙΑ ΜΙΚΡΗ ΕΛΕΓΕΙΑ.....	90
ΑΝΕΡΓΟ Θ' ΑΦΗΣΟΥΜΕ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ .....	91
ΕΤΣΙ ΕΙΝΑΙ Η ΖΩΗ .....	92
Ο ΕΠΙΣΚΕΤΗΣ .....	93
Σ Υ Μ Π Α Ν .....	955
ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΟ ΓΛΩΣΣΑΡΙ .....	101
ΦΟΡΟΣ ΤΙΜΗΣ.....	103
ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ.....	105
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.....	107